

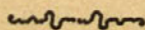
CVETJE

z vertov sv. Frančiška.

Časopis za verno katoliško ljudstvo,
zlasti za ude tretjega reda sv. Frančiška.

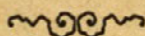
S privoljenjem cerkvenih in redovnih oblasti
vrejuje in izdaja

P. Stanislav Škrabec,
mašnik reda manjših bratov sv. Frančiška.



Vsebina 2. zvezka.

Božje zapovedi. Perva božja zapoved	33.
Sv. Konrad Pijačenski, spoznavavec tretjega reda	41.
Šola in domača hiša, II. Stariši so dolžni podpirati šolski poduk	43.
Dunajski tretjeredniki	46.
S Kitajskega. Misijonska poročila p. Petra B. Turka. IV.	50.
Sv. Bernardin Sijenski. 12. pogl. (Konec).	54.
Spomini na moje romanje v Sv. Deželo. 36. Carigrad	58.
Priporočilo v molitev	61.
Zahvala za vslišano molitev	62.
Vsak človek mora terpeti	63.
Imam li zasluženje pred Bogom?	63.
Za kitajski misijon	64.
Rimsko-frančiškanski koledar za leto 1907. Mesec januarij	64.



V GORICI
Narodna Tiskarna
1907.

Izhaja v prostih obrokih. Stane cel tečaj (12 zvezkov): 1 K 50 h.
Naslov za naročila: „Cvetje“ frančiškanski samostan v Gorici.

Knjižne novosti.

Ljudska knjižnica. Pod tem naslovom izdaja „Katoliška Bukvarna“ v Ljubljani zbirko mikavnih povesti za naše ljudstvo. Izhaja dvakrat na mesec v sešitkih po 48 str. v 12^o; stane 10 sešitkov v poštnino vred K 2-20.

Pervi trije zvezki te „Lj. knj.“ so se nam poslali „v oceno“. Povejmo torej nekoliko o njih z našega stališča. Obsegajo mikavno povest angleškega pisavca A. Conan Doyle „Znamenje štirih“. Junak te povesti je neki Šerlok Homz, nekakov zasebni policist, čudno premeten človek. Mogli bi se od njega učiti, kar bi bilo mariskomu tudi pri nas prav potrebno, natančniše opazovati in potem nekoliko dalje in dosledniše misliti, kaker se navadno misli. Prestavljena je povest menda naravnost iz angleščine in prestava je, koliker moremo soditi, dobra. Le na str. 111 bi moralo stati pač: „med Sprednjo in Zadnjo Indijo“ namestu: „med vzhodno in zapadno“.

Slovenščina je moderna, sè vsemi prednostmi, pa tudi nedoslednostmi in zmotami sedanje pisave. Prav stoji na str. 101: „za kaj gre“ (prim. češko „o co jde“, poljsko „o co idzie, o co chodzi“); napak na str. 111: „Tukaj se gre za važno stvar“; „se gre“ je ponarejeno po ljubljanskem „se andla“. — Prav je na str. 62: „nesite jih doli“; še bolje bi bilo: „dolu“; stsllov. razločuje: долѣ unten, долой hinunter; herlašćini služi долѣ za oba pomena, zato se more tudi naše „doli“ rabiti za oba, dasi je na Goriškem „dolu“ še razločno slišati. Ni prav torej: „pojdiva dol“, niti: „gor in dol“ (str. 100). Stsllov. razločuje tudi ropѣ oben in ropoy hinauf; mi moremo tudi to v obeh primerih pisati: „gori“. Da „gor in dol“ ni prav, kaže za obe besedi tudi široki zategnjeni o. Ta nastaja po prestopu kratkega naglasa s poslednjega na predposlednji zlog in torej v poslednjem ali edinem ne more stati; ako v kakem narečju vender le stoji, je temu vzrok požiranje kratkih končnih samoglasnikov. Prav zato je napačno pisati tudi „ob pol šestih“ namestu „o polu šestih“. Nasproti mislim, da bi se prav pisalo kaker „poldne, pol tič pol miš“, tako tudi „polkrog“, (ne „polukrug“) polmesec (izgov. „poudne, poutič, poukrog itd.). — Zakaj ni pisati „palč ca“, temuč „paličica“ (s povdarkom seveda na prvem zlogu), je očitno.

Kaj pa „kovček, v kovčeku“? To spako preganjam že dokaj let. Zastonj! Tudi Levčev „Pravopis“ ne pomaga. In vender bi morali vsaj „pisatelji“ slovenski toliko stare slovenščine znati, da bi vedeli, da bi moglo biti pri nas prav le „kovčeg, kovčega“ sè samoglasniki in povdarki kaker so v besedi „pogreb, pogréba“. Pomeni pa „kovčeg“ v stsllov. „arca, marsupium, locus“, v ruščini: „Kasten, Arche Noah's, Bundeslade, Siegelkapsel, Heiligenschrein, Tabernakel“. In jaz bi dejal: Pustimo besedi, kaker obliko, tako tudi pomen! Če je kofer velik, ga je smešno imenovati „kovček“, in če je koferček majhin, ga zato tudi ni treba kerstiti „kofček“ ali celo „kovček“, ker je to „kolček“, kar bi pomeni o to kar majhin „kol“ ali „kolek“, Stempel. — Tudi ruske „točke“ smo se polastili brez potrebe, ker bi bila „pika“

CVETJE

z vertov sv. Frančiška.

XXIV. tečaj.

V Gorici, 1907.

2. zvezek.

Božje zapovedi.

P. S. Z.

Perva božja zapoved.

Perva božja zapoved se glasi na kratko: „Veruj v enega samega Boga“. V sv. pismu je izražena bolj na dolgo tako-le: „Jaz sem Gospod, tvoj Bog, ki sem te peljal iz Egipta in iz hiše suženjstva. Ne imej tujih bogov zraven mene.... Ne moli jih in ne časti jih....“ ¹⁾

1. Ta zapoved zahteva od nas, da Boga vedno bolj spoznavamo. On je Gospod. Gospodov je na svetu veliko, pa prvi in najvišji mej njimi je Gospod Bog, ki je kralj vseh kraljev, Gospod vseh gospodov. Zato mora njega vse slušati in vse se podvreči njegovim zapovedim.

Ljudje na svetu imajo bogastvo, zlato, posestva, pa veči od najbogatejših je Gospod Bog. Njegovo je vse, kar je; njegovo je nebo sè soncem in brezštevilnimi zvezdami; njegova so morja, veletoki, reke in zadnji gorski potočič zè vsem, kar živi v njih; njegovi so gozdovi in planjave, zeleni travniki in prazne puščave, njegovi smo tudi mi in vsi ljudje. O kako velik gospod je Bog! Neskončen je in neskončna je njegova moč in oblast. Zato je smel govoriti: „Jaz sem Gospod“.

¹⁾ II. Mojz. 20, 2-5.

Čeravno je pa Bog velik Gospod, je vender silno dober. Zato je opomnil Izraeljce na veliko terpljenje, ki so je morali prenašati v egiptovski sužnosti, iz ketere jih je na čudoviten način rešil. Pa tudi nam je Bog že mnogo dobrega skazal. Bili smo v sužnosti greha, Bog nam je vse odpustil; vodil nas je toliko in toliko let skozi življenje, ohranil nam zdravje, dal vse za življenje potrebno kljub naše nehvaležnosti. Seveda mi takih dobrot ne opazimo, ker jih imamo za nekaj navadnega. Toda stopi h kakemu bolniku, pa boš zvedel koliko je vredno zdravje, vprašaj slepca, pa ti bo povedal, kolik dar božji je zdravo oko itd. Premišljuj bolj pogosto take nezaslužene dobrote in boš spoznal, kako dober je Bog.

Perva božja zapoved nas torej nagiba k spoznavanju Boga. Popolno sicer to naše spoznanje na zemlji nikedar ne bo, a potrebno je vender, da se v njem izpopolnujemo, saj se zelo mnogo greši ravno iz nevednosti v božjih rečeh in v spoznanju Boga. Gotovo jih je zelo veliko, ki ne prestopajo božjih zapovedi iz gole hudobije, ampak iz lehkomišljenosti in neopravičene nevednosti. Že prerok Ozej je klical: „Nobenega spoznanja božjega ni v deželi, zato so se namnožile kletve, laži, uboji, tatvine.“¹⁾ In o njih, ki so ga križali, je Jezus sam poterdil, da delajo to iz nevednosti: „Oče, odpusti jim, saj ne vedo, kaj delajo“. Ako spoznanje božje ne bi bilo zelo potrebno, ne bi bil Jezus toliko učil in ne bi bil pred vnebohodom naročil apostelnom: „učite vse narode“. Da še več! Jezus zaznamuje pravo spoznanje božje za pot k zveličanju: „To pa je večno življenje, da spoznajo tebe samega pravega Boga in Jezusa Kristusa, keterega si poslal.“²⁾

Nevera in brezbožnost današnjih dni izvira iz dveh studentev: iz neberzdanih strasti in iz nevednosti v verskih rečeh. In nevednost v verskih rečeh ni majhina v stoletju napredka in moderne omike. Mnogo tisoč in stotisoč izmej učenih mož in olikanih ženskih ne znajo niti poglobitnih resnic iz katekizma, veliko jih zna komaj moliti očenaš, apostoljska vera jim že ne teče gladko. Pred nekaj leti mi je pripeljala neka mati svojega sinčka za prvo spoved. Na vprašanje, če hodi v šolo, odgovori, da nima priložnosti, a da je za spoved dobro podučen. Vprašal sem ga, kaj je treba za dobro spoved, pa ni vedel ničesar ne o kesanju, ne o terdnem sklepu; neznane so mu bile glavne resnice sv. vere, tuje so mu bile božje in cerkvene zapovedi, sv. zakramenti in vse drugo razen očenaša, zdravamarije in apostoljske vere. In ko sem prosil mater, naj ga nauči še to in ono, se na kratko izgovori:

¹⁾ Oz. 4. 2.

²⁾ Jan. 17. 2.

gospod, tega tudi jaz ne znam. Žena je bila priprosta hervaška kmetica, ki ni imela nikedar priložnosti hoditi v šolo. Dandenes je pa več šol, a kaj pomaga, ker je kerščanski nauk omejen na dve uri, ali celo na eno uro v tjednu. Nekod pa še ene ni, ali pa ravno tisti, ki bi najbolj potrebovali nauka, pogosto izostajajo in jim je katekizem najbolj zoperna in dolgočasna knjiga. Novodobna šola veliko uči, pa malo nauči in je sv. veri pogostoma nasprotna. Nauk o najvažniši stvari, kar se tiče zveličanja, le še terpi kaker hudobna mačeha siroto v hiši in komaj čaka, da bi se vera iz šole popolnoma odpravila. Tako tedaj tisti, ki oznanjujejo z jezikom in perešom oliko in napredek, razširjajo nevednost v pglavitni vedi, v sv. veri. Dolžnost slehernega kristijana, posebno pa očetov in mater, je, sedaj ko hočejo brezbožni ljudje vvesti brezverske šole in podpirati nevednost v kerščanskem nauku, upreti se odločno zè vsemi dovoljenimi pripomočki. Za katoliško Avstrijo imamo še vedno pravico in dolžnost zahtevati katoliške šole, verni slovenski kmet, delavec in gospod tirjajo vsi enoglasno za svoje otroke verske šole, ker hočejo vsi, da bodo njihovi otroci spoznavali Boga, mu služili in se zveličali.

Ni dolgo tega, ko je neki gospod opozoril moža, ki se prišteva mej izobražene ljudi, naj ne govori toliko proti sv. veri, češ, da o verskih rečeh on ne razume dovolj. Moža je očitaneje vznemirilo. Šel je in prinesel svoja spričevala in pokazal, da je dobil večkrat na gimnaziju odlični red v spričevalu, pa mož sedaj ni znal niti apostoljske vere. Te verste mož je mnogo. Učili so se nekedaj v šoli pridno, pa zveršivši šole niso več v roke vzeli nobene verske knjige, niso šli nikedar h kaki pridigi, nasprotno pa prebirali vsaki dan veri nasprotnne liste in knjige, zahajali v društva, kjer se je smešila pobožnost in vse verske zadeve. Dobro in pravo so pozabili, hudo in lažnjivo sprejeli in postali mlačni in brezbožni. Taka je usoda premnogih. Nevednost je vzrok njihove nevere.

Če tirja torej prva zapoved: „Veruj v enega samega Boga“, zahteva, da najpoprej Boga vedno bolj spoznavamo.

K a k o pa moremo Boga spoznavati? Oziraj se pogosto na njegova dela v naravi. Naj sledi tu nekaj opazek iz nature, da bote videli, kako moremo Boga iz nje spoznati.

Vzemimo vodo. Če se ohladi, je vedno bolj gosta in težka, a najbolj gosta je pri 4 stopinji nad ničlo. Če zmerzne, je v stanu ledu zopet bolj lahka. Zato plava led nad vodo. Gorje nam, če ne bi imela te lastnosti. Ako bi bila zmerznjena voda ali led težji ko voda pod ledom, bi se led potopil in voda bi na verhu zopet zmerznila, ko led

šla na dno itd. in imeli bi samo led brez vode, brez rek in morja. — Nadalje voda izhlapeva, se spreminja v pare. Brez te njene lastnosti ne bi imeli ne dežja, ne oblakov, ne parnih strojev in mnogo drugega potrebnega. Morska voda je slana, sol jo obvaruje gnjilobe in smradu. Občuduj tu modrost stvarnika in spoznavaj Boga!

Pojdimo k zraku. Mi ga dihamo, dihajo ga živali, in tudi rastline. Pa kako modro je vrejeno, da jemljemo mi v se one dele zraka (namreč kisik) ketere rastline oddajajo, nasprotno pa vdihavajo rastline dušik, kar ni za naša pljuča. Na ta način se zrak vedno čisti in dihamo drug drugemu v korist in obstanek.

Ali si že kedaj opazoval lepo harvano vertnico ali pisano pavje però ali kake druge ptice. Cvetlica raste iz zemlje iz priprostega malega zerna. Glej tanko steblo, kako umetno delo, različne liste, kako lepo so sestavljeni, raznoverstne barve, v kakem soglasju prehajajo druga v drugo. Glej in občuduj vse to, pa moraš priznati, da je vse to delo modrega Boga in mogočne roke Gospodove. Še celo neverni in brezbožni francoski pisatelj Diderot je moral pripoznati: „Metuljeva perut ali oko muhe je dovolj, da premagamo vse, ki Boga tajijo“).

Čebelo poznate dobro in njeno satovje. Neki učenjak (Reaumur) je dal matematikom nalogo, kako veliki morajo biti koti v šesterkotniku, da se za to zdelovanje najmanj porabi, pa se vender koliker največ mogoče prostora dobi. Učenjak König je nalogo rešil, pa mu je neki drugi ugovarjal, da čebele nekoliko drugače delajo svoje šesterkotno satovje. Razložek je bil zelo majhin. In ko sta oba učenjaka še enkrat vse pregledala, sta v številkah napravila isto napako. Rabila sta oba neko knjigo, v kateri je bil v številkah pogrešek in dala sta čebelicam prav. Čudno kajne, da so čebelice že tisočletja prej vedele, preden so učenjaki tisto s težavo dognali. Pa čudno je to samo za neverne ljudi; za resnicoljubne je to nov dokaz, da je vsemogóčni in vsevedni Bog vse prav in modro uredil.

Nadalje bomo Boga vedno bolj spoznavali, če bomo radi poslušali božjo besedo in prebirali dobre knjige in verske časopise.

Slednjič pa moramo na Boga večkrat na dan misliti. Naj se ne sučejo misli mladine samo okoli muzike in plesov, lepe obleke in veselice, misli starejših ne samo okoli bogastva in svetnih dobrot, časti in premoženja, ampak mislimo, ako ni mogoče vedno, pa vsaj večkrat na dan, na Boga. Tako hoče on, ki je govoril: „Jaz sem Gospod“, on, ki je naročil Mojzesu: „In te besede, ki ti jih denes zapovem, naj

¹⁾ Aug. Egger: „Der Atheismus“. III. izd. 29-34 str.

bodo v tvojem sercu in jih pripoveduj svojim otrokom, ter jih premišljuj, ko sediš v svoji hiši, keder hodiš po potu, ko legaš in ko vstajaš... in zapiši jih na podboje in vrata svoje hiše“.¹⁾

Spoznanje Boga in njegove dobrote bo v našem sercu zbudilo terdno zaupanje do Boga. In tudi zaupanje zahteva zapoved: „Veruj v enega samega Boga“.

Bog je vedno pripravljen pomagati nam, kakor priča že psalmist: „Gospod vzdigne vse, ki padejo in postavi po koncu vse potlačene“. Blizu je Gospod vsem, ki ga kličejo, vsem, ki ga kličejo v resnici“.²⁾ In „kliči me na pomoč v stiski, rešil te bom“.³⁾

Mi smo božje stvari, božja lastnina. Zato skerbi Bog za nas bolj ko mati za svojega otroka, bolj ko mi sami. Odtod Jezusovo opominjevanje: „Ne bodite v skerbah in ne govorite: Kaj bomo jedli, ali kaj bomo pili, ali s čem se oblačili? Saj ve vaš Oče nebeški, da vse to potrebujete“.⁴⁾ In sv. Peter piše: „Vso svojo skerb na Boga zvernite, ker ima on serce za vas“.⁵⁾

Vender pa Bog zahteva pri tem od nas, da njegove zapovedi izpolnjujmo: „Iščite najprej božje kraljestvo“, in pa, da si tudi sami pomagamo po svojih močeh. Noe se je rešil potopa, pa je moral stesati barko; učencem je dal obilni ribji lov, pa so morali metati mreže in loviti. Tudi nam je pripravljen pomagati, pa moramo ž njegovo nam podeljeno milostjo sodelovati. Lenuhov Bog ne podpira, saj pravi pregovor: „Lenega čaka stergan rokav, palica beraška in prazen bokal“.

Pa tudi, če nas zadene terpljenje in če pridejo velike težave, moramo na Boga zaupati, kaker govori sv. pismo: „Razkrij Gospodu svojo pot in upaj vanj in on bo (zate) delal“,⁶⁾ t. j. Bodi odkrito-serčno zaupen proti Bogu, on bo obračal vse v tvojo korist. — Lazar, brat Marije in Marte, je zbolel na smert. Dobri sestre ste prosili Jezusa za pomoč in ozdravljenje, pa je Lazar vendarl. V plačilo velikega zaupanja ste pa sestre videli kmalu na to brata oživiljenega, da je bilo njihuno veselje še večje in da je bil Bog po čudežu poveličan.

Potov božjih mi pogosto ne razumemo; toda prepričali smo se že večkrat in sv. pismo in zgodovina nam daje dovolj zgledov, kako Bog vse na dobro obrača. Zaupajmo torej Bogu in ne bodimo kaker

¹⁾ V. Mojz. 6. 6-9.

²⁾ Ps. 144. 14 in 18.

³⁾ Ps. 49. 15.

⁴⁾ Mat. 6. 31.

⁵⁾ I. 5. 7.

⁶⁾ Ps. 36. 5.

otroci, ki jokajo in tarnajo, če jim oče iz previdnosti ne pusti prijematí noža ali kake druge nevarne stvari. Bog je moder dovolj in ve, kaj je za nas dobro, on je zvest nad vse in svojo obljubo gotovo izpolni.

Da! Bog je dober in zvest. Ali smo pa zvesti tudi mi? Ako smo, potem moramo zaupati samo njemu in njegovim stvarém le zavaljo njega.

Večkrat se zgodi, da sicer dobri kristijani bolj zaupajo stvarém, ko Bogu. Bliža se nevihta s točo in tedaj nosijo skupaj rože, ki so jih nosili pri procesiji presv. R. T. in vejice blagoslovljene na oljično nedeljo ter jih zažigajo, da bi bili obvarovani pred nesrečo. Dobro je rabiti blagoslovljene stvari, a pomoč moramo pričakovati od Boga, ne od teh stvari, ako nočemo grešiti proti Bogu. Neketeri rabijo neke verste rastline in jih polagajo v hlev, da bi bili obvarovani bolezní pri živini. Kedor zaupa na take stvari, greši, ker njegova vera ni prava. Drugi imajo posebno zaupanje na detelje s štirimi listi, zopet drugi se čutijo srečne, če imajo, ko šlišijo spomladi prvo kukavico kukati, denar pri sebi, ali štejejo po tem kukanju leta prihodnosti. So tudi ljudje, ki še verujejo na copernice, ki iščejo zakladov s pomočjo hudobnega duha, ki si dajo pogosto za denar od goljufivih ženskih prekovati prihodnjo srečo in nesrečo, ki imajo grozovit strah pred številom trinajst, ki se bojijo na petek popotovati, ali v petek kako delo začeti, ki imajo strah pred skovikanjem čuka in sove, ki dajejo pajku s križem vleči številke za loterijo itd..

Pameten človek takim rečem ne verjame; pa žalostno je, da so še ljudje, ki se takih vraž kar ne morejo otresti. Posebno pomilovanja vredno je, da se te verste neumnosti kaker kaka nalezljiva bolezen prijemljejo celo višjih stanov po mestih. Pravijo, da je v Berlinu nad tisoč vedeževavk in vse dobro živijo. Koliko mora biti še le tistih, ki jih redijo! In tako ni samo v bahatem Berlinu, ampak tudi v razberzdani Budapešti, v brezbožnem Parizu, na prijaznem Dunaju in skorej v vseh večih mestih. Čudno, da zahajajo k vedeževavkam v prvi versti fine gospodične in gospodje, ki so obiskovali ali še obiskujejo višje šole in vojaške akademije, torej ljudje, ki se ponašajo v veliki večini z nevero, ki ne priznajo Boga, ki ne verujejo v Boga, verjamejo pa vbogim nevednim ženskam, ki iščejo dobička, in mertvim umazaním kvartám.

Meni se zdi, da je s tem vbogi človeški rod za nevero naših dni zelo kaznovan. Ponosno dviga 20 stoletje svojo glavo kvišku, pa nevera in vraže ga ponižujejo do tal. Mej poslednjimi je najhujša tako

imenovani špiritizem, vera špiritistov, tistih, ki kličejo špirite, to je duhove vmerlih ljudi.

Ni posebno dolgo, ko so imeli v nekem majhnem mestu v Istri špiritistični shod. Neka ženska je stopila na govorniški oder in podučevala višje izobražene stanovce, ki so jo verno poslušali, o moči duhov. — Bog je duh, najpopolniji duh, a ker je duh in ga ne vidijo in ne tipajo ter je mnogo višji, kaker človeški razum, zato nočejo verovati vanj. Ti ženski so pa verjeli moške osivelih las in mladeniči višjih šol!

Svet je zaverigel Boga, ker je duh, zato mora verovati v duhove ki jih kličejo špiritisti. Kako bitka kazen za nevero! Koliko morajo neverni ljudje verovati, da morejo biti neverni!

Tu naj še omenimo, da je prepovedano vdeleževati se shodov špiritistov, ki kličejo duhove in hipnotistov, ki spravljajo neke osebe v spanje, da bi zvedeli od njih prihodnje reči. Sploh ni dostojno in je grešno biti v zvezi z osebami, ki se pečajo s prevaro in s hudobnim duhom. „Veruj v enega samega Boga“; v njega samega zaupaj in od njega pričakuj pomoči.

3. Ko človek spozna Boga in njegovo dobroto, ter se oberne proč od stvari in vse zaupanje le nanj stavi, potem mu daje tudi najvišjo čast, ki edino le Bogu pristoji — človek Boga moli.

Sv. Janez piše: „Bog je duh in kateri ga molijo, ga morajo moliti v duhu in resnici“¹⁾. Keder premišljujemo naturo in Boga, ga moramo premišljujoči častiti in hvaliti. Ko prevdarjamo njegovo modrost in dobroto v vladanju in ohranjanju sveta in stvari, smo dolžni izrehati največo zahvalo in če pri tem mislimo na svojo slabost in božjo mogočnost, se topi serce v prošni molitvi in pričakuje pomoči edino od Boga. Zato delimo molitev v častivno, zahvaljno in prošno molitev. Prav lepo govori o tem in nas spodbuja psalmist: „Pridite, radujmo se v Gospodu in vriskajmo Bogu, svojemu rešeniku“. (Častivna molitev). „Prehitimo njegovo obličje sè zahvalo in v psalmih mu vriskajmo“. (Zahvala). „Pridite, molimo in padimo pred njega in jokajmo pred Gospodom, ki nas je vstvaril“. (Prošnja po potrebi slehernega).²⁾

Glejte torej, pobožne duše, ki to berete, da se ne boste ozirale na mnenje ljudi, ne na hvalo sveta, ampak častite, hvalite, molite Boga bolj v sercu, ko z besedo, da vam ne bodo veljale besede Jezusove: „To ljudstvo me časti z ustnicami, njih serce pa je daleč od mene“. — Častite Boga z delom, da bote vse opravljali Bogu v čast iz čistega

¹⁾ Jan. 4. 24.

²⁾ Ps. 94. 1-6. Ta psaljem molijo duhovniki vsaki dan pri jutranjicah razen treh dni velikega tjedna.

namena. Mej delom je dobro in zelo koristno poslati h Bogu kak zdihljaj, da se preveč ne raztresemo in na posvetnost ne navežemo. — Častite Boga z govorjenjem in petjem. Kaker govoriš, tako imaš serce in če rad prepevaš svete pesmi, kaker so jih pele naše matere in dobra dekleta doma in na polju, na senožeti in na potu, pri vsaki priložnosti, je to znamenje, da imaš pošteno, verno in bogaboječe serce. Velika škoda je, da se lepe nekdanje pesmi, v dno serca segajoče prepevanje o Bogu, o Mariji in svetnikih vedno bolj zgublja. Prej so ljudje častili Boga na vsakem kraju in vsakem času, in to ravno s petjem, sedaj prisiljena tuja umetnost zatira to versko bogočaščenje in čez nekaj let bodo le še mertve zbirke ljudskih pesmi pričale, kako dobri in bogaboječi so bil naši predniki, ki so tako lepo častili Boga v pesmih, nam bodo pa očitale, da smo v pobožnosti in ljubezni do Boga opešali, ker ga častimo edino le še v cerkvi po najetih pevcih in kupljenih orgljah. — Boga častimo, keder v cerkev prišavši lepo poklekneмо in se dostojno pokrižamo; njega slavimo, ako se grede mimo božje podobe ob cesti odkrijemo, ako se spominjamo božje pričujočnosti, ako spremljamo Jezusa na potu k bolniku, ali v procesijah itd. Prava ljubezen in terdna živa vera bo našla vedno in povsod dovolj načinov češčenja svojega Boga. Zato si prizadevajmo, da bomo vedno bolj rastli v božji ljubezni.

4. Poglavitni namen zapovedi je ravno ljubezen. To ljubezen bo množil v naših sercih otroški strah pred Bogom in spomin na božjo pravičnost in usmiljenje.

Bog je pravičen in ko najvišji Gospod ostro zahteva, da njegove zapovedi natančno izpolnujemo. Kedor jih prestopa, tega doleti kazen. — Noetu so se ljudje posmehovali, ko jih je opominjal in norčevali so se, ko je žugal s potopom. Ker se niso hoteli spreobrniti, jih je kaznovala božja pravičnost z vesoljnim potopom. — Baltazar je iz zaničevanja do Boga pil iz keliha namenjenega svetim daritvam; za kazen je bil ubit še tisto noč. — Enakih in podobnih zgledov božje pravičnosti je zelo mnogo in so vam gotovo znani marsiketeri iz vsagdanjega življenja. Da ne bi tudi nas sedaj zadela božja pravičnost s kaznijo, zato se zatekajmo radi k božjemu usmiljenju s pokoro in g'ejmo, da v prihodnje ne bomo več prestopali božjih zapovedi. Na ta način bomo pokazali, da ljubimo Boga; saj pravi Jezus: „Kedor mene ljubi, ta moje zapovedi izpolnjuje“.

Perva zapoved zahteva torej od nas, da Boga spoznavamo, mu popolnoma zaupamo, ga molimo in čez vse ljubimo.

(Dalje prih.)

Sv. Konrad Pijačenski,

spoznavavec tretjega reda¹⁾.

O mladosti sv. Konrada vemo samo, da je bil rojen v mestu Pijačenci na Lombardskem leta 1290, ko sin bogatih in plemenitih starišev. Mlad se je oženil z bogato in plemenito Evfrozino ter je bil strasten lovec. Ko je šel nekega dne na lov, je vkažal zažgati germovje, da bi iz njega divjačina izbežala; veter je pa zanesel ogenj v bližnji gozd in na polje, kjer je napravil velikansko škodo. Konrad skrivaj zbeži v mesto, da bi ušel pravici. Namesto njega so prijeli ko sumljivega siromaka, ki je nabral na pogorišču butaro ožganih derv in jo nesel v mesto. S tepenjem ga je mestni sodnik prisilil, da je obstal, in ker je bila škoda zelo velika, ga je k smerti obsodil. Ko so peljali nedolžnega mimo Konradove hiše na morišče, je začela tega vest peči; gre mej množico, ki je obsojenca spremljala, pogumno stopi pred rabeljna in mu odkritoserčno pove, da je on nehotе kriv tistega požara. Ker ni imel Konrad namena gozda zažgati, ga je mestni sodnik obsodil samo, da naj popravi storjeno škodo. To škodo je pa mogel plačati le tako, da je vse svoje premoženje prodal in mu je odstopila tudi njegova žena svojo doto. Ta časna nesreča je bila njegova večna sreča. Zdaj je spoznal, kako minljivo je bogastvo in vse drugo na svetu. Svoji ženi razodene sklep, svet zapustiti in samo za Boga živeti. S tem je bila zadovoljna tudi ona; šla je v nunski samostan reda sv. Klare, kjer je ko redovnica živela do smrti. Njen mož Konrad pa se je, še le 25 let star, pridružil puščavnikom, ki so živeli po vodilu tretjega reda sv. Frančiška Serafinskega. Ali te je kmalu zapustil; romal je v Rim in od tod pa na otok Sicilijo, da bi ga tam znanci ne obiskavali in ne motili. Nekaj let je živel v mestu Noto in tam v bolnišnici sv. Martina bolnikom stregel. Potem je bil pri puščavniku Viljemu Bokeriju (Bocherio); naposled je prebival sam v neki votlini. Tu je živel ob kruhu, vodi in gozdnih zeliščih; spal je na golih tleh; pohištva ni imel, razen verča za vodo. Dasiravno je zelo spokorno živel, vender ni bil brez skušnjav, ketere je pa vselej z molitvijo in bičanjem premagal, Bog ga je povelečeval že v njegovem življenju; dal mu je dar prerokovanja in čudeže delati. O njegovem svetem življenju in čudežih, ki jih je storil, so govorili daleč na okoli. Sirakuški škof se je hotel tega prepričati. Nekega dne se poda k njegovemu berlogu in zleze noter, pa Konrada ni našel, tudi nobene hišne oprave in obnega

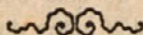
¹⁾ Glej L' Aurecla Serafica, Tom. I. pag. 436.

živeža. Ko se je Konrad vernil, ponižno poklekne pred škofa, ga prosi blagoslova in se ž njim pogovarja o duhovnih rečeh. Ko se je približal čas obeda, vpraša škof Konrada, ali ima kako jed zanj in njegove spremljevalce. Konrad reče škofu veselega obraza: „Gospod škof, precej bom pogledal, če bo kaj“. Nato gre v votlino in kmalu prinese raznoverstne in ravnokar pečene pastete, katere ponudi škofu. V mestu Noto so hoteli neki ljudje osramotiti sv. Konrada. Ko je šel neki petek po navadi molit pred slovečo bridko martro v imenovanem mestu, so ga povabili na obed ter predenj postavili mesne jedi. Božji služabnik moli, se vsede za mizo in povžije dane jedi. Ko hoče vstati in se posloviti, ga začnejo zasramovati, da je lep svetnik, ki v petek meso je. Konrad mirno odgovori, da ni jedel mesa, temveč ribe in jim pokaže ribje kosti in luske, katere je imel na pertičku. Tako je Bog poveljal svojega služabnika in osramotil njegove sovražnike.

Ko je čutil sv. Konrad, da se bliža njegova zadnja ura, je šel h sirakuškemu škofu in pri njem opravil dolgo spoved. Na potu tja in nazaj ga je spremljalo veliko ptičev, ki so letali okrog njega in se mu na glavo in na roke vsedali. Kleče pred bridko martro je vmerl 19. svečana leta 1351 v eno in šestdesetem letu svoje starosti. Po njegovi želji so ga pokopali v cerkvi sv. Nikolaja. Papež Leon X. je dovolil mestu Noto, praznovati dan njegove svete smerti; papež Urban VIII. pa ga je prištel mej svetnike in dovolil frančiškanskemu redu, da sme njegov god obhajati.

Sv. Konrad je zelo spokorno živel, ko se je spreobernil; zatajeval je v sebi zlasti sladkosnednost, da se ni pregrešil v jedi in pijači in da je mogel premagovati skušnjave hudega duha. Ti, bogoljubni bravec, ga sicer ne smeš v vsem posnemati, ako ti ne dovoli moder spovednik, da si ne boš s preveliko ostrostjo zdravja kvaril. Posnemaj ga pa v tem, da ne boš vsako uro jedel kaker otroci in da ne bote, ne ti ne tvoji domači, jedli mesnih jedi o petkih in drugih prepovedanih dnevih. Postno zapoved današnji kristjani najbolj zanemarjajo. V mestih in na železnici se skoraj več ne loči petek od drugih dni; tndi v tergih in vaseh se zmiraj manj zmenjjo za post in petek. Kako ostra je bila nekedaj pri nas postna zapoved, in kako vestno so jo spolnjevali! Rusi in Gerki so glede na post še zdaj veliko bolj ostri kaker mi. Tretjerednice, zlasti matere, glejte, da se v vaših hišah ne bodo vživale mesne jedi ob prepovedanih dnevih; postnega polajšanja glede vživanja mesa in zabele (obele, začimbe) se pa smete posluževati, kaker je dovoljeno v škofiji, kjer prebivate. Zakaj, kar je dovoljeno, je brez vsakega greha. Zavoljo polajšanja naloženo miloščinjo ali mo-

litve pobožno, in ako morete, skupaj opravljajte, da ne bo kedo pozabil. Tako bote dajale lep zgled drugim kristjanom, in vsaj nekoliko pripomogle, da se ne bo postna postava popolnoma pozabila.



Šola in domača hiša.

II.

Stariši so dolžni podpirati šolski poduk.

Zadnjič smo videli, kako morejo in morajo stariši podpirati vpliv šole. Dolžnost starišev je pospeševati in vzdrževati pri svojih otrocih veljavo in vglad svetnih in duhovnih učiteljev. Ta podpora šole od strani starišev je pa le posredna in daljna. Premisliti hočemo zdaj, kako morejo stariši pomagati šoli s tem, da podpirajo delavnost učiteljev. Perva delavnost šole je poduk ali vzgoja duha. Ta je dvojna; perva mora razvijati dušne zmožnosti, razum, spomin, razumnost, opazovavnost, druga, da si učenec pridobi potrebnega znanja iz verskega nauka in drugih, svetnih predmetov. Lahko si mislite, da je ta naloga učitelja silno težavna. Izmej vseh predmetov je najtežji poduk kerščanskega nauka; zakaj tukaj je treba otroku pojasniti resnice, ki niso le nadčutne, temuč tudi nadnaravne in se ozirajo na najvzvišeniše reči. Naloga duhovnih in svetnih učiteljev je na ta način izobraževati duha vaših otrok. Pri tem delu pa oni zelo potrebujejo podpore starišev, sicer ne morejo doseči cilja šole.

Kako toraj morate podpirati šolski poduk?

Na dvojen način. Ako ima vaš otrok kako telesno ali duševno hibo, ki ga ovira pri učenju, kar učitelj sam ne more tako kmalu opaziti, morate to učitelju pravočasno povedati. Take hibe in pomanjkljivosti so: kratkovidnost, naglušnost, boječnost in slab spomin. Posebno ta poslednja napaka je velike važnosti. Neketeri otroci se v pol ure prav lahko nauče celo stran katekizma; drugi potrebujejo za to cele ure; neketeri se prav težko kaj na pamet nauče.

Učitelj se mora ozirati na to, koliko učenec zmore, kakošne zmožnosti ima; tirjati pa tudi mora od vsacega učenca, da stori, kar more; on mora kaznovati učenca, kateri se iz lenobe ni naučil; ne sme pa kaznovati, ako učenec ni tega kriv, da ne zna. Ako ste spoznali, in to boste spoznali, ko se otrok doma uči in pripravlja za šolo, ako ste toraj spoznali, da se otrok le z največim trudom kaj na pamet nauči, povejte to učitelju; potem se bo učitelj bolj oziral na otroka, on bo

otroka sodil pravično in ne bo pripisoval lenobi, česar je bila vzrok le slaba nadarjenost. Tako boste učitelju, še bolj pa svojim otrokom storili veliko usluga. Drugi način, kako morete podpirati šolski poduk, pa je še večega pomena. Da bo šola dosegla svoj cilj, je neobhodno potrebno, da otrok en del šolskih nalog doma zverši, da se tako za šolski poduk pripravi in tako delavnost učitelja sè svojo delavnostjo in pridnostjo spopolni.

To velja posebno o verskem poduku, o katekizmu. Dolžnost duhovnika ni, da bi otroku vprašanja iz katekizma v spomin vtisnil, to mora otrok sam storiti in sicer doma. Dolžnost duhovnika je katekizem razlagati, to je, otroku pojasniti, kako naj razume vsebino raznih odgovorov na vprašanja katekizma. Ali bo pa storil otrok vedno svojo dolžnost, ako se stariši nič ne brigajo za to? Ali se bo pripravljaj na šolo, ako ga mati ne priganja? To bo maloketeri storil. Res se dobe tudi taki otroci, ki se brez priganjanja za šolo vestno pripravljajo, pa verjemite, kerščanski stariši, da so taki otroci zelo redki in to večidel taki, katerim učenje ne dela velikih težav, ki so dobro nadarjeni, da se jim doma skoraj ni treba nič pripravljati na šolo. Večina otrok je lenih; ti brez strogosti nič ne store; drugi odlašajo učenje do zadnjega in zato za poduk niso dosti pripravljeni. Da bodo otroci storili svojo dolžnost, da bo šola dosegla svoj cilj, je treba ptuje pomoči. In tisti, ki so dolžni pomagati, ste vi, kerščanski stariši, ste pred vsem, ve kerščanske matere, ki ste vedno pri svojih otrocih, mej tem ko oče skerbi za vsakdanji kruh. Kako morete in morate to dolžnost spolniti, vam hočem zdaj povedati.

Ko pride otrok popoldne iz šole in se je nekoliko odpočil in pokrepčal, ga naženite, da se bo precej pričel pripravljati za šolo. Morebiti vam bo otrok rekel, da se nima nič za učiti, da v šoli niso nič naložili. Stariši, ne verjemite mu; zakaj vsaj iz katekizma ali svetih zgodeb se imajo otroci vedno kaj učiti. Ako otrok pravi, da se nima nič za učiti, vas je nalegal. Drugi bo morebiti rekel, da ne ve, kaj se ima učiti. V tem slučaju pošljite otroka k sosedovemu otroku, da to od njega pozve. Na to pa se mora otrok učiti in ne smete ga prej spustiti, da bi se šel igrat, preden se ni dobro naučil. Nobe na domača opravila, tudi varstvo majhinih otrok ne sme ovirati to pripravljanje za šolo. Otrok pa se mora vpričo vas na šolo pripravljati, da boste mogli nadzorovati njegovo pridnost. Ako otrok pravi, da se je vže naučil katekizem ali sv. zgodbe, ga izprašajte sami ali naj ga kateri stariši otrok izpraša. Ako se spozna, da otrok še ne zna, ali še ne zna dobro, se mora naprej učiti tako dolgo, da bo dobro šlo. Nalogo iz kate-

kizma lahko na dva dni razdelite in tretji dan ponavljate. Kerščanski stariši, tako delajte vsaki dan. Ke bi vsi stariši tako spolnovali svojo dolžnost, noben otrok ne bi prišel neveden v šolo. Saj se imajo otroci iz kerščanskega nauka tako malo učiti, da se tega tudi manj nadarjeni lahko nauče, ako le hočejo spolniti svojo dolžnost.

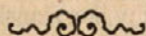
Kako pa je v resnici večidel v šoli? V raznih razredih zelo žalostno. Mnogokrat polovica učencev in učenek ne zna kerščanskega nauka; mnogo učencev pride skoraj vsaki dan nevednih, popolnoma nepripravljenih v šolo, ne zarad slabe nadarjenosti, temuč zarad velike lenobe. Ali pa ni to obžalovanja vredno? Ali more v taki šoli duhovnik ali učitelj vspešno delovati? In kedo je temu vzrok? Vi, vi kerščanski stariši, ve matere, ker se nič ne brigate, ker nočete spoznati pomena šolske delavnosti, ker nočete spolnovati svoje dolžnosti do otrok. Vem sicer dobro, da imate z otroci mnogo dela in skerbi. Toda vaša dolžnost, katero morate in morete spolniti, je, da otroke nadzirate, kako se za šolo pripravljajo. Težak odgovor vas čaka, ako boste to dolžnost zanemarjale.

Glejte, kerščanski stariši, to je način, kako morate podpirati šolski poduk sploh in posebej poduk v kerščanskem nauku. Ali boste, kerščanske matere, za naprej spolnovale to dolžnost? Ali boste zatirale lenobo svojih otrok? Ali boste skerbele, da se bodo otroci tudi doma pridno učili in pripravljali za šolo? Upam, da ta opomin ne bo zastonj, temuč da bo obrodil mnogo lepega sadu.

Ali pa ni ta vaša delavnost zelo koristna in lepa? Zelo koristna je. Ne govorim tu o tem, koliko koristite s tem svojim otrokom, ker vam bom to pozneje razložil. Zdaj govorim o tem, koliko sami sebi koristite. Povejte, kerščanske matere, ali še znate vse to, kar ste se v šoli naučile, posebno iz kerščanskega nauka? Ali še znate katekizem in sv. zgodbe? Ali ne boste v svoje osramotenje pripoznale, da ste vže pozabile mnogo in zelo važnih resnic kerščanskega nauka, katere ste dobro znale v svojih otroških letih in da zdaj vaši otroci marisikaj bolje vedo kot ve same? Pripoznale boste, da je to resnica in da ste v veliki zadregi, ako otroku ne znate odgovoriti, ko vas kaj vpraša. Glejte, kerščanske matere, ko pazite na otroke, ko se uče, ko jih izprašujete posebno iz katekizma in svete zgodbe, imate pri tem najlepšo priliko, da si to, kar ste bile vže pozabile, zopet v spomin pokličete in da se tudi še kaj novega naučite. Kake nasledke bo to imelo? Te: Vaš vglad, vaša veljava bo rastla pri otrocih in imele boste najboljši pripomoček za dobro vzgojo svojih otrok. Ali si pa tudi morete misliti lepšo podobo, kot je mati s edi svojih učečih se otrok?

Kako lep pogled je to, ko človek gleda otroke, ki sede okrog mize in se pripravljajo za šolo, izdelujejo šolske naloge, mati jih pa nadzoruje, sprašuje, zdaj graja, zdaj hvali, uči in opominja. Kerščanske matere, ako boste na ta način vzgojevale svoje otroke, potem boste podobne onim svetim materam, ki so zapustile svete otroke, ker so jim od zgodnje mladosti z besedo in zgledom kazale pot čednosti in boga-boječnosti. Mislite le na stariše čiste Suzane, na mater sedem makabejskih bratov, na sv. Antuzo, mater sv. Krizostoma, na sv. Nono, mater sv. Gregorija Nazijanskega, na sv. Moniko, mater sv. Avgušтина, na sv. Blanko, mater sv. Ludovika; mislite na sv. Jedvigo, sv. Elizabeto in razne druge svete žene, od katerih nam zgodovina poroča, da so imele za svojo najlepšo in najimenitnišo dolžnost, svoje otroke podučevati v kerščanskih resnicah in jim najlepši zgled dajati ravno s tem, da so vestno spolnovale svoje stanovske dolžnosti. Posnemajte te lepe zglede toliko svetih mater in tudi ve boste dosegle pri svojih otrocih najlepši sad, kaker pravi sv. pismo: „Uči svojega sinu in te bo hladil, ter veselje delal tvoji duši“. Bukve Preg. 29, 17.

P. A. M.



Dunajski tretjeredniki.

P. A. Č.

Zadnja leta opazujemo po svetu neko posebno, živahno gibanje. Razni stanovi, družbe in društva se organizirajo, združujejo, bratijo in prenavljajo, da bi tim lažje dosegli svoj namen in rešili svojo nalogo. Da imajo tudi tretjeredniki rešiti važno, sveto nalogo, spoznamo iz besed, ketere je spregovoril veliki papež Leon XIII. blagega spomina, ko je rekel: „Nič ne more našega serca bolj razveseliti, kaker to, da se tretji red prav močno širi . . . , ta red bo rešil pod varstvom svojega vstanovitelja svet velikega zla, ketero ga tare“. Sè vzglednim življenjem morajo torej tretjeredniki človeštvu pokazati pravo pot do časne in večne sreče. Da bodo pa tej nalogi kos, se morajo tudi tretjeredniki nekako organizirati, združiti, kajti le v slogi in združenju je moč. Tretjeredniki širnega sveta spadajo v veliko družino, ki se imenuje — družina sv. Frančiška. Bratje in sestre so mej seboj, naj si bodo Slovenci, Hrvatje, Nemci, Lah, Kitajci ali kar si bodi. Kot bratje in sestre se morajo pa spoznavati mej seboj in si podati roke za skupno, vzajemno delo, da rešijo svet velikega zla, ki ga tare. Kar

vidijo pri svojih redovnih tovariših in tovarišicah lepega, koristnega in posnemanja vrednega, tega naj se tudi oni poprimejo, koliker jim dopuščajo moči in okoliščine.

Preljubi slovenski tretjeredniki! V raznih zvezkih „Cvetja“ se vam je že večkrat poročalo o tretjeredniških skupščinah, ki so vpeljane po naši domovini. Upamo, da vam je bilo to opisovanje v korist in v spodbudo, da ste se še bolj ogreli za spokorno življenje po sv. vodilu. Gotovo tudi ne bo brez koristi, ako zveste kaj lepega in vspodbudnega o serafinskih otrocih drugih, tujih krajev. Pregovor pravi: Zgledi vlečejo.

Obiščimo torej v duhu brate in sestre sv. Frančiška v glavnem mestu našega cesarstva na — Dunaju. Najberž me boste pa začudeno vprašali: „Kaj, ali so na Dunaju, v tem bogatem, gosposkem mestu, tudi tretjeredniki?“ Da, tudi tukaj ima sv. Frančišek lepo število svojih dobrih, zvestih duhovnih otrok. Časopis nemških tretjerednikov, ki je podoben našemu „Cvetju“ in bi se po naše imenoval „Zvonček sv. Frančiška“, nam o dunajskih tretjerednikih poroča prav zajemljive, vsele in vspodbudne reči.

Da so na Dunaju tudi frančiškani, se samo po sebi razume. Da je njih duhovno delovanje v tako velikem mestu obilno, ni dvojbe. Posebno mnogo si pa prizadeva za zveličanje duš p. voditelj tretjega reda. Spoznavši, da je tukaj obširno polje ravno za tretji red, se je sè vso gorečnostjo poprijel težavnega pa hvaležnega dela. Tretjeredniško skupščino je vravnal natanko po predpisih. In kakor poroča „Zvonček“, skupščina prav lepo napreduje. Kar čudil sem se, ko sem bral, da tudi iz imenitniših stanov pristopajo Dunajčanje in Dunajčanke v rešilno ladijo tretjega reda. Tukaj so v najlepši vzajemnosti zbrani uredniki, tergovci, obertniki, poleg njih pa tudi navadni delavci, rokodelci itd. Bogate gospe in gospodične se ne sramujejo priprostih delavek, služabnic tretjerednic. Spolnjevaje sv. vodilo so vsi enega duha, enega serca. Lep spomin na perve kristjane!

V tem oziru nas dunajski tretjeredniki že prekosijo, kaj ne? Na Dunaju hoče tudi gospoda po krajši in gotovejši poti v nebesa. Pri nas mislijo pa tisti, ki imajo nekaj več pod palcem, da je tretji red samo za priproste, vboge in neučene ljudi. Ke bi se hoteli le nekoliko prepričati, pa bi spoznali, da je imel ta red pod svojo zastavo že imenitniše gospode in gospe, kaker so oni. Kralji in kraljice so si šteli v veliko čast, da so nosili spokorno obleko tretjega reda! Redovno vodilo jim je bil kažipot v nebesa, in mi jih častimo mej svetniki.

Dunajski tretjeredniki gredo še dalje v svoji gorečnosti. Oni se ne sramujejo tudi javno pokazati, da so duhovni otroci sv. Frančiška.

Znano nam je, da so prvi tretjeredniki nosili spokorno raševno obleko. Dunajski tretjeredniki tudi v tem oziru nečejo za njimi zaostati. Tudi oni so si preskerbeli sivkasto redovno obleko, katero nosijo pri shodih in skupnih pobožnostih. Da se še bolj mej seboj spoznajo, so si izmislili posebno znamenje ali svetinjo. Na tej svetinji je vtisnjen gerb ali znak frančiškanskega reda, namreč dve roki položeni navskriž, ena je gola, ki pomeni roko Kristusovo, druga je pa oblečena, ta pomeni roko sv. Frančiška. V sredi mej rokama je križ ovit s ternjevo krono. Ta pomenljivi znak nosijo tretjeredniki na persih, kaker nosijo drugi ljudje medalje ali druga odlikovalna znamenja.

Tudi v tem oziru so dunajski tretjeredniki pred nami in nas s to nevstrašenostjo uče, da se moramo tudi mi, ko gre za pobožno, spokorno življenje, vendar enkrat otresti otročjega strahu pred ljudmi. Še mnogo je mej nami takih tretjerednikov, ki so sicer natančni v spolnjevanju sv. vodila, pa se sramujejo, ako jim kedo reče, da so v tretjem redu. Še mnogo je tudi takih kristjanov, ki bi radi stopili v tretji red, pa se izgovarjajo češ: kaj bodo pa ljudje rekli! Da, dobi se dekleta, o kateri po vsej župniji govore, da ni ž njo tako, kaker bi moralo biti, pa se nič ne sramuje. Sramuje pa se, večkrat prejemati sv. zakramente in vpisati se v kako bratovščino, kaj še le v tretji red! O, da bi se kristjani tolikanj bali Boga, kaker se boje ljudi!

Še nekaj hvale in posnemanja vrednega nam sporoča „Zvonček sv. Frančiška“ o dunajskih tretjerednikih. Kaj pomaga, ke bi imela kakšna skupščina mnogo tretjerednikov, pa bi bilo malo dobrih, vestnih mej njimi! Dunajski tretjeredniki se trudijo in si prizadevajo, da bi bili vsi prešinjeni duha sv. Frančiška. Zato skerbe, da se že v noviciatu ali v letu poskušnje dobro seznanijo se sv. vodilom. Starejši in v duhovnem življenju vtèrjeni tretjeredniki so jim v tem modri učitelji. Novinci in novinke imajo razven pri shodih še posebej vsaki mesec enkrat nauk za se. Pri tej priliki ni voditelja tretjerednikov pri njih ampak so sami. Može in mladeniče novince podučuje v sv. vodilu in kar se zahteva za tretjeredniško življenje kak moder mož tretjerednik; žene in dekleta novinke imajo za učiteljico redovnega življenja pa kako blago, pobožno gospo tretjerednico. Ta zbirališča so takorekoč ognjišča, pri katerih se začetniki redovnega življenja vedno bolj vjemajo za sveto in čednostno življenje, ter se vestno pripravljajo na sv. oblubo.

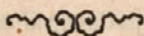
Ako bo ta duhovna družina sv. Frančiška svoje sveto delo tako vrejeno nadaljevala, smemo od nje pričakovati najboljših vspehov. Dunaj, ki je v zadnjih letih že v marsičem vzgled kerščanskim mestom,

bo v čednostih vterjenih tretjerednikih imel močno podporo in najboljše zaveznike v boju zoper sovražnike sv. cerkve.

Ta lepa vzajemnost mej dunajskimi tretjeredniki mora tudi v naših tretjerednikih zbuditi misel do skupnega delovanja. Najpervo skerbite, da se mej seboj spoznate ter navdušite za lepo tretjeredniško življenje. Začetnike redovnega življenja spodbujajte k stanovitnosti. Z lepim zgledom privabite še drugih pokore željnih v svojo družbo. Tako se bodo tudi verste naših tretjerednikov množile in bodo s svojo odločnostjo in ljubeznijo in vdanostjo do sv. cerkve, kljubovale zvitim sovražnikom našega zveličanja. Preljubi tretjeredniki! Do sedaj ste bolj na tihem izvrševali dolžnosti sv. vodila. Pa bliža se čas, ko vas bo ljubezen do svetinj naše sv. vere gnala na plan, ko se bo treba skupno vstaviti našim nasprotnikom. Znano vam je, kako kujejo sovražniki sv. cerkve nevarne zakone ali postave. Hoteli so že raztergati svetost zakonske zveze, iz šol bi radi pregnali duhovnike, da bi vaši otroci nič ne slišali o Bogu, o sv. zakramentih, da bi zrastle brez vere. Kedo naj to peklensko počenjanje mirno gleda! Ali naj verniki derže roke križem, ko sovražnik maje podlage sv. vere? Ali naj čakamo, da nas sovražnik prehití in iznenadi, kaker se je to zgodilo na Francoskem? Organizirati, združiti in ojačiti se morajo verste kerščanskih vernikov in skupno odbijati sovražne napade. In v prvih verstah v boju za sv. vero morajo státi in se neprestrašeno bojevati sinovi in hčere sv. Frančiška. Take odločnosti je treba pri volitvah za občino, za deželni in državni zbor. Pri tej priliki se voditelji kerščanske stranke po pravici najbolj zanašajo na tiste, ki so cerkvi najbolj vdani. In to so brez dvojbe tretjeredniki.

Letos bodo kmalu važne volitve. Voliti bo treba poslance za državni zbor. Na Dunaj bo treba poslati mož, ki bodo odločno branili dom in cerkev. Sovražniki sv. cerkve bodo vse moči napeli, da bi izvolili cerkvi sovražne poslance. Pri volitvah ne bo šlo tolikanj za narodnost, ampak za svetinje naše vere. Sveta dolžnost bo vsakega kristjana, da bo po svojih močeh pomagal, da zmaga kandidat kerščanske stranke. Mladeniči in možje tretjeredniki, ki boste imeli pravico voliti, pokažite pri tej priliki, da ste močna podpora cerkve, da se smemo na vas zanesti v boju za sveto stvar. Žene in dekleta tretjerednice, ve pa tudi pomagajte po svojih močeh za srečen izid volitve zlasti s tem, da boste v ta namen prav zaupljivo in goreče molile k Njemu, ki pravi: „brez mene ne morete nič storiti“ Jan. 15, 5. Ako se boste, preljubi tretjeredniki, tako odločno obnašali pri takih in

enakih prilikah, se bo tudi o vas reklo: slovenski tretjeredniki se dobro zavedajo kerščanstva, in so močna podpora sv. cerkve. Čast jim!



S Kitajskega.

Misijonska sporočila iz pesem p. Petra Baptista
Turka.

IV.

Upetse 3. sušca 1903.

Zadnjič sem od božiča hitro prešel na kitajsko novo leto, ki je precej pozneje. Vmes je še to in ono prišlo, kar bi vas morebiti zavnemalo. Naj torej posežem malo nazaj!

Predzadnji dan pretečenega leta, sva imela z misijonarjem tovarišem imeniten obisk. Sam mandarin iz mesta Čicov se je ponižal k nama. Ni prišel samo radi naju, imel je neko drugo zadevo, nedaleč odtod. Ker je še komaj par mesecev na svojem mestu, je p. Kasijan takoj slutil, da se zna tudi na najini postaji oglasiti. In ni se zmotil.

Mandarin bi se dal primerjati nekako vašim okrajnim glavarjem. Jih je pa več verst, tako, da vsak lahko upa, še kaj višje priti. In kako oblastni, mogočni so ti mandarini! Prav kraljevo spremstvo imajo vedno sè seboj, kedar gredo po svojih službenih opravilih. Tega jim je tudi treba! Z malimi izjemami pri ljudstvu niso priljubljeni. Deloma, ker skerbe bolj za svoj žep, ko za pravico, deloma ker s podložnimi gerdo in brezusmiljeno postopajo. Zato se takrat, ko gredo mej nje z obilnim spremstvom zavarujejo, da se jim kaj ne pripeti.

Tudi najin gost ni imel sè seboj nič menj ko šestinsedemdeset mož. Vi boste morebiti iz povedanega sklepali, da je moral imeti zelo slabo vest. Od prej mogoče. Toda tu si v par mesecih ni mogel še pridobiti mnogo sovražnikov. Za vsak slučaj se je vendar dobro preskerbeti.

Ko je opravil svojo zadevo, radi ketere je prišel v naš kraj, je takoj poslal do naju dva vojaka, da poizvesta, če je pot varna ali ne. Pred par leti je bil namreč eden njegovih prednikov na tej poti malo oplaščen od fantov. Nosila so mu precej raztergali, njemu niso nič žalega storili. To je menda zvedel iz zapisnika svojega prednika in se zavaroval.

Zdaj sva za gotovo vedela, da naju misli obiskati. Hitro sva poslala k njemu služabnika s prijaznim povabilom, čeravno nama obisk ni bil ljub. Kako naj neki vbogi misijonar zadostno postreže toliki množici? Ima drugih dovolj, ki ga dan na dan nadlegujejo za najpotrebnejše. In taka gospoda tudi na Kitajskem ni sè vsem zadovoljna. Ravno ta mandarin jih je dal, par dni prej, enemu dvesto naštetih, ker mu ni pripravil dovoljnega prenočišča. In to je kaj navadnega. Midva se nisva bala, da bi jih dobila, če bi mu postrežba ne vgajala; toda o priliki, bi najin misijon lahko zadel prav občuten udarec, kaker se je drugod že zgodilo. Po skušnji izučeni, si prizadevajo misijonarji, koliker mogoče v prijaznosti živeti z mandarinami. Kolikokrat je treba imeti z njimi opraviti! Pagan je kristjanu napravil kako škodo. Stvar pride do mandarina, pagana. Tu ima priliko, da se maščuje nad misijonarjem, če sta si navskriž. In če pagani vidijo, da jim gre mandarin na roke, jim hitro greben zrase, kristjani morajo pa terpeti. Ako sta si mandarin in misijonar dobra, se take zadeve vsaj pravično razsodijo. Prederznim se stopi malo na perste, da imajo še drugi strah.

Zato sva sklenila tudi midva, kar je mogoče prijazno sprejeti in pogostiti tega gosta in njegovo spremstvo. Okrog devete ure zjutraj, imenovanega dne, ga zapazimo, da se bliža misijonski postaji. Hitro smo zažgali par streljajočih ropotulj in trikrat ustrelili iz neke verste pušek, kaker je navada pri sprejemu mandarina. Nasproti iti prihajajočemu gostu, velja tu za nespodobno. Šla sva tedaj s nadmisijonarjem naravnost v obednico in pustila zunaj le služabnika. Pri vertu, ki se nahaja pred postajo, je mandarin izstopil iz nosil in šel peš skozi vert. Njegov prvi spremljevalec je oddal služabniku vizitko, listek z imenom svojega gospoda, da jo tik pred njim visoko deržeč nese nama, ter tako naznani ime došlega gosta.

Nato smo se pozdravili. Ta pozdrav je tudi nekaj posebnega. Tako-le se verši: Pozdravljajoči stisne obe roki v pest. Potem položi gornjo stran desne pesti na gornjo stran leve in derži obe pred persi malo naprej. Vaši otroci znajo to prav dobro, kedar „fige kažejo“. Kitajec se poleg tega še globoko prikloni. Ko se je zravnal, privzdigne sklenjene pesti do obraza, na kar jih spusti nesklenjene do persi. Gdor se hoče po kitajsko pozdravljati, mora že malo telovaditi, da ni preveč neroden in prepočasen. Ko smo se pozdravili po kitajsko, smo si podali še roke po vaše. Mislim sem, da hoče mandarin s tem le pokazati, da zna tudi na ta način; toda, kaker sem slišal, je mej gospodo to že v navadi.

Po teh cerimonijah smo sedli h mizi, ki je morala biti za tak slučaj malo bolj obložena. Spremstvo se je moralo sè slabšim zadovoljiti. Pri mizi je častnejše sedeti na levici, kaker na desnici. Narobe svet: nevem ali tu ali pri vas.

Zdaj so se začeli razni pogovori. Najprej hoče Kitajec vedeti, s kom ima opraviti, odkod je, koliko let ima. To so bila prva vprašanja, ki nama jih je stavil mandarin. Če bi mu bil jaz rekel, da sem Slovenec, bi bil toliko vedel, ko prej. Še imena nimajo za nas. Rekel sem, da sem iz Avstrije „Ngau-kve“, in po narodnosti sorodnik Rusov. Potem se mu je malo zasvetlilo. P. Kasijan je gledal, da je speljal pogovor na misijonske zadeve. Več teh je ostalo še nerešenih izza boksarske vstaje l. 1900. Pagani, ki so požgali kristjanom domovja, so bili obsojeni, da morajo škodo poverniti, pa je še niso. Vse to je p. Kasijan mandarinu na serce položil ob tej ugodni priliki. On ga je prijazno poslušal in še rekel, naj mu vse napiše, da hoče vse po njegovi želji urediti. Jaz o teh zastarelih zadevah nisem dosti vedel, zato se tudi nisem vmes silil. Imel sem tedaj čas mandarina premeriti od nog do glave.

To vam je orjaška postava. Nisem videl še tacega. Tudi ruski kozak bi ga ne odmeril; jaz, njih sorodnik, sem kaker otrok proti njemu. Obraz širok, kaker vsi Kitajci, obenem dobro zalit, prava polna luna. Obleko je imel svilnato, kar v deželi svile ni nič nenavadnega. Obut je bil v škornje iz tkanine, brez katerih se ne sme delati slovesnih obiskov. Njegovo dostojanstvo se po zunanje ne loči od druge gospode; le na kapi se spozna, kaj je. Drugi nosijo navadne, gole kape; oni svilnate s častnim gumbom na verhu. Po barvi in kakovosti tega gumba, se lahko spozna, keterega razreda je mandarin. Naš ima ta gumb sinje barve, znamenje četrtega razreda. Od gumba so na vse strani spuščene erdeče svilnate niti, ki derže precej visok čern krajnik. Nekoliko si ga iz teh potez že lahko predstavljate. Name, moram reči, je napravil dober vtisek. Tako prijazni so še pri vas redko gospodje podobnega dostojanstva. Kar misliti si nisem mogel, da bi jih dal on komu dvesto naštetih, ker mu ni po volji postregel. Samo služabniki so vbogi, ki ga morajo okrog prenašati.

Ravno je prišel pogovor na nekega našega kristjana, zdravnika Jakoba, kateremu še tudi ni bila poravnana škoda izza časa vstaje; kar stopi v obednico mož s poročilom: zdravnik Jakob je nevarno bolan, želi duhovnega očeta. Takoj sem vstal, se poslovil od mandarina, vzel vse potrebno in odrinil na pot.

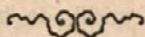
Zdravnik Jakob je daleč okoli znana oseba. Njegovi kerščanski stariši so mu zapustili precejšno premoženje, katero si je sam, kot ugleden zdravnik v Hankovu še znatno pomnožil. Toda njegovo serce ni bilo navezano na denar! Vsi misijonarji te pokrajine so že več ali manj okušali njegovo darežljivost. Vsakemu je rad pomagal, ki se je v stiski zatekel k njemu. Zadnji dve leti so ga zadele dve občutne nesreče. Prekucuhom ni dišalo njegovo zgledno kerščansko življenje, toliko bolj pa njegovo premoženje. Zato so koj drugi dan, potem, ko so požgali našo misijonsko postajo, napadli tudi njegov dom, oropali, kar so dobili in zažgali. Komaj je malo pozabil na to in si zgradil nov dom, je bila že druga nesreča tu. Pri nekem tergovcu je vložil nad dvajset tisoč kron, ker je mislil, da bo tako bolj varno, kaker čema doma. Pa se je zmotil! Oni je njegovo zaupljivost zlorabil. Nalašč je privedel svojo tergovino do propada, kar je še Jakoba pripravilo ob vso, gotovo ne majhino vsoto. Stvar je prišla pred mandarina, toda dozdej je še ni rešil, morebiti jo bo zdaj, ker je p. Kasijan malo podregal. Bog daj, da ugodno! Mislim, da so dobrega moža ravno te skerbi položile na posteljo.

Po slabih treh urah sem prišel na njegov dom. Ni se mudilo! Mož se je hotel o pravem času prëskerbeti za večnost. Prav tako, da bi bili le vsi tako skerbni! Rajši vidim, da me malo prehitro pokličejo, ko prepozno. Ko sem končal sv. opravilo, se nisem takoj vernil. Ostal sem pri njem čez noč. Njegovo čedno domovje je naše postajališče. Napravil je eno izbo nalašč za misijonarja; kedar se mudi kje v bližini, ostaja pri njem. Ima tudi precej veliko dvorano, ki služi za kapelo. Sem pridejo bližnji kristjani k sv. maši, ko pride misijonar. Tudi jaz sem prinesel to pot vse potrebno s seboj, da sem opravil sv. daritev, v veliko veselje in tolažbo zdravnika Jakoba. Vi se morda čudite, služba božja v navadni hiši. Da bi še videli, v kakešnih hišah se mora mnogokrat opravljati! Ta, zdravnika Jakoba, je res čedna, pripravna za to. Toda mnogokrat so take ko vaši hlevi. Če moram v takih maševati, me edino to tolaži, da, ako se Bog enkrat ni sramoval priti v vbožni hlev, se tudi zdaj ne bo. Boli nas to! Ugibali smo že in ugibali, kako bi se dala na takih krajih postaviti saj majhina kapelica, da bi mogel misijonar maševati na svojih misijonskih potih. Ali vedno smo zadeli na našo glavno težavo — denarja je treba, pa ga ni. In naenkrat so padli vsi lepi nameni. Ti, ki to bereš in moreš kaj storiti, usmili se teh vbogih ljudi, v njih imenu te prosim. In če teh ne, usmili se Jezusa! Zadosti veliko ljubezen nam skazuje, ko prihaja na naše altarje, naj bi imel saj dostojna prebivališča

n ne vmazane hleve! — Bog čuj moje serčne želje in prošnje, ter mi obudi dobrotnikov!

Ko sem našega Jakoba malo potolažil in mu dal upanje, da njegov denar še ni izgubljen, sem jo mahnil nazaj proti domu. Prijetni sončni žarki so osušili mokrotno pot prejšnjega dne. Mandarina seveda nisem več dobil. S prijaznim poslovljenjem je zapustil misijonsko postajo. Zdaj čakamo, zdravnik Jakob in midva, gđaj bo spolnil, kar je tako resno zagotavljal. Precej časa je že preteklo od tedaj, vender še upamo. Upanje ne osramoti, pravi sv. Pavelj. Da bi nas le res ne!

(Dalje prih.)



Sv. Bernardin Sijenski.

P. B. M.

12. Poglavje.

(Kopec).

Spregovoriti nam je naposled še o Bernardinovem načelu: govori v čast božjo ter v blager bližnjega. — V malo slavo bi bila svetniku njegova zgovornost, ako bi ne bila tudi v resnici sveta, posvečena po dobrem namenu. — Pervi in najvišji namen cerkvenega govorništva je prav tisti, zavoljo keterega je prišel naš zveličar na svet, in ta je Boga slaviti in ljudi zveličati. Tak namen je imel pri svojem pridigovanju naš svetnik. Vprašali so ga nekega dne mladi pridigarji po pripomočku za plodonosno pridigovanje, in on jim je odgovoril: „Nikoli nisem rekel besede, s katero ne bi bil iskal božje časti!“ In ko ga je vprašal neki mlad pridigar, v katerih slučajih treba v pridigi povzdigniti glas, dobil je odgovor od svetnika: „Pridiguj v božjo čast in sv. Duh ti bo naznanil o pravem času vse, kar ti je treba storiti“.

Zdaj pa navedimo iz sijenskih pridig neketere odlomke, po kterih se lepo razodeva, kako je naš misijonar iskal le blager svojih poslušavcev, večni pa tudi časni blager.

„Stal bom na dan sodbe pred Bogom in govoril mu bom: Moj Gospod, le-temu ljudstvu sem pridigoval, in ravnali so se po tem, kar sem jim pridigoval; in zato, Gospod moj — rekel si po evangelistu: Ako bo kedo mojo besedo ohranil, ne bo videl smerti vekomaj — in

zato Gospod, zveličaj jih! In stal bom pred Bogom tudi zoper nje, ki so ravnali proti temu, kar sem pridigoval ali kar pridigujem; in govoril bom enako Bogu: Moj Gospod, pridigoval sem temu ljudstvu, kar si vkažal, ali oni niso hoteli slušati mojih besed; in zato Gospod — rekel si v evangeliju: „Kedor ni z menoj, je zoper mene — in zato stori po svoji pravičnosti s temi, kateri niso hoteli tvoji biti“. (Pred. volg. t. I. pag. 87).

„Vi ste v lepšem blagostanju, kaker katero koli drugo mesto. Ah! zelo se bojim, da bi se pri tolikem blagru ne izcimilo kaj, kar me plaši. Veliko bogastvo posedate, mir vlada v deželi, povsod vidim obilnost. Ugled vaš je velik... Kje je mogoče srečnejše živeti, kaker v Italiji? ... O varujte se, da ne poreče kedaj Bog: Dal sem vam mir, in vi — ga niste spoznali; sedaj vam bom vojsko poslal. Dal sem vam bogastvo, sedaj pa naj bo vaš delež siromaštvo. Družino sem vam dal, sedaj vam jo naj pa smert pobere... Ako pravite, da vam ne manjka nič, vam bom odgovoril jaz, da vam manjka jedno; veste, kaj? Jeza božja vam manjka... Oh, varuj, varuj se Sijena, da se ne bo reklo o tebi, kar je Gospod o Jeruzalemu govoril: O ke bi bil spoznal čas svojega obiskovanja! ... O Sijena, lepa si, pa ne tako lepa, ko e bil Jeruzalem! Mir imaš, pa ne v toliki meri, ko Jeruzalem! In jaz ti rečem: Pazi, pazi, zakaj kaker je greh onega ljudstva vnel božjo jezo tako morajo biti vzrok tudi tvoji grehi, da se bo jeza božja razvnela nad teboj. Zato varuj se! Bog gleda, gleda. In ako bo gledal in čakal, tedaj bo gotovo ravnal s teboj, kaker z Jeruzalemom, od katerega hiš ni ostal kamen na kamnu, in kjer je bilo vse razdjano“. (Pred. volg. t. I. pag. 131).

„O bratje, očetje! Ljubite drug drugega, objemite se iz novega, in ako se vam je kaj žalega v preteklosti prizadelo, potem odpustite razžaljenje za voljo božje ljubezni! Ne sovražite drug drugega, da vas ne bo prisiljen sovražiti Bog! Ljubite se, in kažite to ljubezen v svojih besedah, in v svojem dejanju, kaker je proti svojim razžalnikom to Kristus storil! Vi veste, kako na lesu križa ne le ni sovražil sovražnikov, marveč jim je razodel ce'lo svojo ljubezen... Kedo bo tako nepravichen, tako grozovit, da bi se branil zavoljo božje ljubezni odpustiti? Meščani, ženske! Prosim in opominjam vas, da, zapovem vam, koliker morem, imejte mir in ohranite ga! Ženske, prosim vas, pomagajte mi, zavoljo ljubezni božje. Do vseh, moških in ženskih se obračam z opominjevanjem, da me podpirajte v trudapolnem opravilu, ki sem se ga lotil z ljubezni polno gorečnostjo zavoljo vašega miru“. (Pred. volg. t. III. pag. 389).

„O, če ti, oče in mati, nimaš skerbi za svoje otroke, kedo, meniš, bo imel skerb za nje? Če jih ti ne učiš, da se naj privadijo lepega vedenja, kedo jih bo učil? Če jih ti ne vodiš k pridigi, kjer se sliši toliko podučljivega, kedo jih bo napravil poslušne? Če ti vidiš, da napačno ravnaajo, in se zato ne zmeniš, kedo jih bo tega odvadil? Ako imaš otroke, uči jih“. (Ecclci. 7.) — Pred. volg. t. II. pag. 63.)

„Jaz ne smem tukaj ostati, moram spet odpotovati, in ko bom odišel, bom žaloval, kaker to nemci delajo. Skerb, ki jo čutim za vas, in ljubezen, ki jo gojim do vas, bodele storili, da bom prisluškoval, keder bom slišal govoriti o Sijeni Sè sercem, polnim vzdihov in bolečin, vas zapuščam, ker se bojim, da bi vas kaj žalega ne zadelo... Morebiti je to zadnji krat, da vam govorim, morebiti vas več ne bom videl“. (Pred. volg. t. . . . ?).

Vse „sijenske pridige“ je prešinal eden in isti ogenj, apostolska gorečnost, goreča nikoli počivajoča ljubezen do Boga in do bližnjega, in le-ta ga je pač tudi spremljala celo življenje pri misijonskem delovanju. Ni iskal svoje slave, ampak blager bližnjega. Bil je pravi bogljub in rodoljub.

* * *

Pridigovanje je štel Bernardin za svoj poklic, za nalogo svojega življenja. „Že več let je preteklo, da se s pridigovanjem bavim in da ne poznam boljšega opravila. To je tudi vzrok, zakaj se ne zmenim za nobeno drugo opravilo. Ne spovedujem, ne moških ne ženskih, moja služba je seme božje besede sejati. Tega se deržim in to se mi zdi najboljše, zakaj če bi hotel mnogo reči storiti, bi nobene dobro ne storil“. Škofovsko čast je odklonil samo zato, da bi se mu ne bilo treba misijonskemu pridigovanju odreči. In če je tu ali tam prišel kak poslušavec k njemu s prošnjo, naj bi kak dolg izterjal, ali spravil sina z očetom, moža s ženo..., je kratko odgovoril: To ni moja reč. Moje opravilo je pridigati“. (Predg. volg. t. II. pag. 367 id.).

Da se je Bernardin pridigarske službe s toliko gorečnostjo priprijel in deržal, temu se ne bomo čudili, ako pomislimo, kako globoko je bil prepričan o imenitnosti in potrebi pridige. Le odprimo njegovo Razlago Skrivnega razodevenja (Opera Omnia, Tom. V.). Kako vzvišeno piše tu skoraj od vsake strani o pridigarju in njegovi službi! V svojih pridigah pa je pogosto povdarjal važnost poslušanja besede božje. V neki pridigi (Pred. volg.) je šel celo tako daleč, da je terdil: „Komer bi bilo mogoče vdeležiti se ali sv. maše ali pa pridige ne pa obojega, tak naj se pridige vdeleži!... In ko bi se ne oznanovala

božja beseda, bi bilo to znamenje, da je že nastopil antikrist svojo vlado“.

Je li Bernardin klasičen pridigar? Odličen govornik je bil; ali visoke klasične popolnosti ni dosegel, z drugimi besedami, klasičnim pridigarjem, to je tistim, katerih pridige lahko služijo glede doveršenosti v vsebini in obliki za vzor vsem pridigarjem vseh dežel in za vse čase, Bernardina ni prištevati; prekosil pa je klasike — in to je njegova slava — sè vspehi svojih pridig, ker je zboljšal šege in življenje Italijanov vsaj za nekoliko časa. In to je veliko: o velikem vspehu, moramo namreč govoriti že, ako se zlo za nekaj let vstavi, ako se neko število nevmerjočih duš reši. Bolj ko kedo drugi je Bernardin to dosegel, in sicer sam in tedaj, ko je bil tok časa njegovemu delovanju čisto nasproten.

Za sklep nekatere sodbe pisateljev verstnikov o Bernardinu ko pridigarju.

„Sv. Bernardin je bil mož sijajne svetosti, in evangelijskega nauka govornik v svoji dobi največi“. (M. Antonius Coccius Sabellicus, Enead. X. lib. V.).

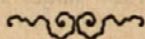
„Bernardin je sè svojo besedo in svojim zgledom vesoljno Italijo razsvetil“. (Joan. Molanus, in Martyrol. Usuardi ad XX. Maii.).

„Mnogo se je trudil (Bernardin), da bi podučil ljudstva. In ker je bila njegova zgovornost obila in učenost izredna, so ga poslušali z neverojetno pazljivostjo, in kaker drugi Pavel, posoda izvoljenja, je bil občudovan in spoštovan“.

(Aeneas Sylvius, Lib. de Europa 64.).

„Ne malo slavo je pridobila Sijena po svoiem Bernardinu, bogoslovcu in modroslovcu. Ta je veljal v naši dobi ko velik mož in ko čudovit pridigar, Kamer koli je prišel, je pritegnil ljudstvo nase. Bister mislec, neverjetnega spomina, je imel tako prikupljivo izreko, da se ga poslušavci niso naveličali poslušati, glas pa tako močan in nevtrudljiv, da mu ni odrekel nikoli; in kar je še bolj čudovito, slišali so ga vsi, pa naj jih je bila še tako velika množica, najbližnji in najdaljnji z enako lehkoto. Mnogo jih je sè svojim pridigovanjem izvelkel iz blata pregreh...“

(Barthom. Faccius, De viris illustrib.).



Spomini na moje romanje v Sv. Deželo.

P. E. P.

36. Carigrad.

Ker se pred šesto uro nismo smeli izkercati, smo stali mirno na krovu pred mestom. Jutro je bilo megleno, toda megle so se kmalu razperšile in zagledal sem pred seboj od jutranjega sonca obsejani Carigrad, mesto, ki se more zaradi svoje divne lege imenovati najlepše na svetu, dasi po svojih stavbah zaostaja daleč za zapadnimi mesti. Glede colnine in pregleda svojega potnega lista sem imel precej veliko srečo. Vse je šlo naglo in kmalu sem sedel v vozu, ki me je peljal do frančiškanskega samostana v Peri, kjer sem opravil sv. mašo. Ne bom ti, dragi bravec, natančno popisoval Carigrada, ker sem se mudil v njem le tri dni, kar je gotovo premalo za tako znamenito mesto. Porabil pa sem čas, kaker povsodi drugod, tudi tukaj koliker mogoče dobro. Popisati hočem le to, kar sem sam videl.

Carigrad prav za prav ni eno samo mesto, je mariveč pet mest, ketera loči in družijo morje. Ako vzamemo smer, po kateri smo prišli, imamo na desni, aziatski strani mesti Skutari in Haljkedonijo. Levo stran pa deli morje, ali — bolje rečeno — kanal Hrizokeras (Zlati rog) zopet v dva dela. Ta kanal ima res podobo roga. Na eni strani kanala je na verhu hriba Pera, v znožju pa Galata. Na drugi strani kanala je pa Stambulj. Vsih tih pet mest skupaj nosi ime Carigrad, ali Konstantinopolj.

Stambulj je najstarejši del mesta, stari Bizantion, ki je bil sezidan l. 658. pr. Kr. To mesto je bilo po versti pod oblastjo spartancev, atencev, rimljanov. Cesar Konštantin je Bizant popolnoma prezidal in mu nadel svoje ime Konstantinupolis t. j. Koštantinovo mesto. Konštantin je prenesel iz Rima semkaj svojo cesarsko prestolico. Tako je postalo mesto Carigrad stolno mesto rimskega cesarstva in je ostalo glavno mesto vshodnjega rimskega cesarstva do l. 1453. Tega leta se ga je suljtan Mohamed II. polastil in od tedaj je glavno mesto turškega cesarstva.

Ako se voziš skozi Galato in Pero, niti ne zapaziš, da si v turškem mestu, ker je vse popolnoma evropsko. Ulice so široke in primeroma čedne. Palače, prodajalne in hiše so velike in tudi čisto evropske. Le spominika ne vidiš nikjer nobenega, ker to prepoveduje Mohamedova vera.

Pri prvem vstopu v Carigrad pa zapaziš veliko število psov, ki so brez gošpodarja in uživajo popolno prostost. Akoravno pa so ti

psi brez gospodarja, vender prav dobro vedo, v katero ulico vsak izmed njih spada. Gorje psu, ki prekorači bodisi iz lakote ali kacega drugega namena svoje meje! Neusmiljeno se veržejo nanj drugi psi in ga ranjenega zapode nazaj, od koder se je pritepel. Akoravno je psov silno veliko, so vender vsi enaki, volku podobni in popolnoma nenevarni. Ker se na Turškem nihče ne zmeni za to, da bi snažil in čistil ulice, skerbe za to psi s tem, da pojedjo vse, kar najdejo.

Takoj po sv. maši me je spremlil ljubeznivi holandski pater v Stambulj. Šla sva čez Galatski most, ki leži na železnih ladijah in je 450 m dolg. Ni mi mogoče popisati prometa in živahnosti na tem mostu. Tukaj se srečavata in družita vshod in zapad, tukaj najdeš najraznoverstniše obraze in noše. Rad bi se popotnik delj mudil na tem mostu in gledal množico, ki hiti čezenj in ne bilo bi se mu bati dolgega časa. Toda skoraj nemogoče je postajati, ker te množica sama rine naprej. Na drugi strani mostu je Stambulj. Kolika razlika! Na eni strani evropska olik in ves evropski napredek, na drugi skoraj popolni orijent sè svojo starokopitnostjo. In vendar loči Stambulj od Galate le en sam most. Kako vse drugače je v Stambulu, kaker pa v Peri ali Galati! Ulice so ozke, vmazane, blatne ali pa prašne. Namestu palač vidiš priproste hiše in prodajalne in vmazane kavarne, ki jih je kaker po vsih vshodnih mestih, silno veliko. Pomniti je treba, da je Mohamed svojim vernikom prepovedal vino, zato si pomagajo mohamedani s černo kavo. — Pred hišami, zlasti pa pred kavarnami leno sede in pijejo svojo kavo in kade svoje pipe.

Stambulj je zidan v obliki trikota. Dve strani obdaja morje, eno pa zemlja. Na vsaki strani tega trikota je stala nekedar terdnjava. Na verhu hriba one strani, poleg ketere se razprostira morski preliv Bospor, je stala stara terdnjava bijantskih kraljev. Tukaj je sezidal Mohamed II. svoje cesarske palače ali Serajl. V tih palačah so stanovali suljtani do Abdul Mežida, ki se je preselil v krasno palačo Doljma-Bagče ob Bosporu. — Na strani, katero zaliva Zlati rog je bila terdnjava Pentapirgos, t. j. terdnjava petih stolpov. — Na južno zapadni strani trikota, tam, kjer se dotika Stambulj Marmara morja, pa še stoji terdnjava Heptapirgos, t. j. sedem stolpov. Krog mesta gre trojni zid, ki je sedaj seveda precej podert. V mesto pušča 23 vrat. Koliko prebivavcev ima Carigrad, se ne da natančno dognati, ker turki nimajo ljudskega štetja. Terdi se, da jih je 900.000. Ako pa vštejemo še Skutari in Haljkedonijo, jih je veliko čez milijon.

Pervo, kar sem ogledal, bila je Aja - Sofija. V to mošejo me je najbolj vleklo in, ke bi bil videl v Carigradu samo to, bi bil sè svojo

potjo že popolnoma zadovoljen. Ta mošeja je bila nekedaj kerščanska cerkev, posvečena božji modrosti. (Odtod ime Hagia Sofia). Cesar Konstantin je sezidal to cerkev nad razvalinami ajdovskega tempelja. Ta cerkev je bila stolnica slovečega cerkvenega učenika sv. Janeza Zlatoustu. Leta 405. je bil ta svetnik v drugič pregan in zgorela je tudi cerkev. Sicer jo je cesar Teodozij I. 415. popravil, ali I. 532. je zopet zgorela. Toda že tistega leta pokliče cesar Justinijan sloveča stavbarja Antemija iz Tralesa in Izidora iz Mileta in jima vkaže sezidati največo in najlepšo cerkev kerščanstva. Rim, Atene, Delos, Efez, Balbek, da celo Egipt je moral dati svoje dragocene stebre. Sam cesar je nadzoroval delo in navduševal delavce. Pet let pozneje so cerkev slovesno posvetili. Cesar gre v veličastnem sprevodu noter in ves prevzet od tolikega sijaja in blišča, razprostre roke in zakliče: „Slava Bogu, ki me je storil vrednega, da sem toliko delo dokončal! Salamon, prekosil sem te!“ S cesarsko radodarnostjo obdari cerkev z bogatimi posestvi in jej preskerbi dohodke za 1000 duhovnikov in klerikov, ki imajo pri tej cerkvi službovati.

Koliko lepih, a koliko tudi žalostnih časov je videla Hagia Sofija!

V osmem stoletju je divjal zlasti po Carigradu boj zoper sv. podobe. Leta 1054 se prav v tej cerkvi zverši žalostni razkol z Rimom in I. 1453 beže tisoči kristjanov v to cerkev, kot zadnje zavetišče pred neusmiljenim turkom, ki je že vzel mesto in kmalu razbil tudi cerkvena vrata. Pričelo se je divje klanje. Nad 3000 merličev moči se svojo kervjo oskrunjeno svetišče. Cerkev sama postane mošeja.

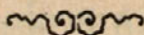
Pripoveduje se, da je neki duhovnik ravno opravljal sv. daritev, ko so turki priderli v cerkev. Zapustil je aljtar, vzel seboj kelih in zginil za nekimi vratni. Zid se je sklenil za njim. Tisti dan pa, ko bo Aja Sofija zopet postala kerščanska cerkev, se bodo vrata odperla in duhovnik bo nadaljeval sv. daritev. To je seveda le pripovedka.

Na štirih vogleh te mošeje stoje sedaj vitki visoki minareti. Se žalostjo pač vstopi kerščanski romar v mošejo, ki je bila nekedaj kraljica med kerščanskimi cerkvami. Krasnih mozajkov ne vidiš več, prebeljeni so, ker turki ne terpe podob v svojih mošejah. Ni več aljarja iz čistega zlata in onih 600 pozlačenih svečnikov, ki so noč in dan goreli v tej cerkvi. S prižnice, kjer se je nekedaj oznanjeval evangelij miru in ljubezni, bere sedaj turški mujezin z mečem v roki svoj koran. Sužnja je postala ta kraljica mej cerkvami, a tudi kot sužnja se kaže vender še lepo in mogočno in napravi na obiskovavca vtisek, ki se ne da popisati. Aja Sofija je zidana v obliki rotunde, je 81 m dolga in 60 m široka. Na štirih velikanskih stebrih počiva ogromna kupola;

široka je 32 m in njen verh se vzdiguje 65 m nad zemljo. Ob straneh jo obdaja osem manjših kupolj. Verhu glavne kupole se pa blišči turški polmesec.

Devet vrat derži v prvo lopo in pet iz prve v drugo, ki je z lepim dragocenim mozaikom preprežena. Iz te lope pušča v mošejo zopet devet vrat, izmed katerih so posebno lepa srednja. Ko vstopiš, moraš sezuti čevlje. Ako greš par korakov naprej po mošeji, pregledaš lahko celo poslopje in ostermiš. Tlak je pregernjen s štorjami, stene in stebri so iz najdragocenišega marmorja. Na stebrih in stenah so okrogle plošče, na katerih so z 9 m visokimi arabskimi čerkami zapisani koranski reki. — Ko sem vstopil sta se pripodila ravno dva mlada turška duhovnika po mošeji in sta se precej nedostojno tergala in škropila z vodo. Med tem ne ravno spodbudljivim obnašanjem so pa drugi turki mirno klečali na tleh, ter brali svoj koran ne zmenivši se za to, kar počnejo drugi.

(Dalje prih.)

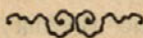


Priporočilo v molitev.

V pobožno molitev se priporočajo: br. Florijan Koren, lajik 1. reda sv. Frančiška, † v Mariboru 5. jan. t. l. v 77. letu svojega natornega, v 48. svojega redovnega življenja; nadalje pokojni udje 3. reda skupščine mariborske: iz Jarenine: Marija Žnuderlj, Ana Jager, Terezija German, Marija Donko, Elizabeta Donko, Terezija Deutscher, Marjeta Proner, Matija Zašler, Ana Zorko, Marija Pleteršek; iz Slivnice pri Maribori: Marija Kolman, Marija Gsellmann, Marija Horvat, Marija Mohorko, Marija Pungartnik, Jozefa Mikl; iz Maribora: Marija Šalamun, Marija Jermut, Marija Wahlheger, Elizabeta Völkner, Marija Kranjec, Marija Rebrič; od Sv. Petra pri Mariboru: Terezija Kocbek, Urša Stanoga, Franc Brežnik; od Sv. Jurija v Slovenskih goricah: Neža Ovrenčič; iz Ljutomera: Jera Kolarič, Eva Lopar, Ana Kramberger (omožena Cvetko), Terezija Zavec, Julijana Lorgar, Marjeta Rek, Urša Mord, Terezija Cajnko, Ana Vučina, Elizabeta Sonnenwald, Marija Kramberger, Marija Rek, Marija Versala, Neža Hanžekovič, Marija Heric, Ana Jurša, Andrej Verbanjšek, Marija Ostrec, Terezija Gozник, Uršula Terstenjak, Jožefa Kajdaš, Marija Zemljič, Marija Rus, Uršula Mohorič, Terezija Kranjec st., Katarina Malek, Marija Bohinjec, Jera Gril, Alojzija Muršič, Terezija Kosi st., Marija Skuhala, Barbara

Dajnko, Terezija Drobnič, Marija Mohorič, Marjeta Filipič, Matiljda Markovič, Terezija Lipovec, Terezija Zernec, Julia Vogrinec, Terezija Kosi ml., Julijana Gorjak, Terezija Kranjec ml., Terezija Puconja, Terezija Kolarič, Katarina Vozlič, Pavlina Makovec, Terezija Smodiš, Terezija Mavrič, Ivan Dolamič, Jozefa Veršič; iz Hoč: Terezija Bolko, Antonija Potež; od Sv. Lenarta pri Veliki nedelji: Marija Hebar; od Sv. Barbare pri Vurbergu: Elizabeta Muršak, Terezija Verbanič, Terezija Damiš, Marija Nipič; iz Cmureka (Murek): Terezija Zacharias; iz Središče: Marija Serec, Marija Zorec, Katarina Kocijan; od Sv. Marjete niže Ptuja: Jožef Kolenko; iz Vurberga: Helena Ertl; iz Središča: Rozalija Pintarič, Jera Matjašič; od Sv. Ilja v Slov. gor.: Johana Koren; iz Puščave: Marija Ogrin, Marija Blažej, Uršula Of, Elizabeta Brunčko, Julijana Seifried, Matevž Robnik, Marija Korman, Terezija Gorjup; iz Vuzenice: Marija Sečjak, Marija Hojnik, Julijana Poljanec; iz Fram: Ana Marčič; iz Črešnjevca: Ana Mlakar; od Sv. Martina pri Vurbergu: Marija Kraner; od Sv. Miklavža pri Ormožu: Terezija Markovič, Doroteja Ivanuša; iz Ribnice na Pohorju: Johana Mori; iz Remšnika: Regina Krelj; v Mostaru: č. s. Jeronima Buntič, rojena 10. sept. 1883 v Gradnigjicah pri Mostaru, preoblečena ko šolska sestra v materini hiši v Mariboru 15. avg. 1904, † 21. nov. 1906.; trojiške skupščine: Mihelič Andrej od Sv. Ruperta, Vučko Terezija iz Čerenšovca na Ogerskem, Fras Marija od Sv. Trojice, Dokl Katarina od Sv. Antona, Kukovec Ana od Sv. Benedikta; brežiške: Marija Rožman iz Artič, Terezija Germovšek iz Dobove; iz Idrije: Jera Bizjak, Terezija Manfreda, Marija Likar; iz Dobine pri Terstu: Uršula (Alojzija) Furlan in Uršula (Stanislava) Sancin, obe goreči za vse dobro, za pogosto prejemanje sv. zakramentov, itd.

Nadalje se priporočajo: E. G., da bi mogla mnogo dobrega storiti, več naročnikov „Cvetju“ pridobiti itd.; neka tretjerednica za spoznanje svojega poklica; neka bolna tretjerednica za zdravje, če je volja božja.



Zahvala za vslišano molitev.

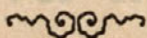
Iz Amerike. Cleveland. O.

Ko sem delal v tovarni, sem se bil neznatno ranil na perstu, kar se mi je pa berž zazdravilo. Ali čez nekaj dni pa me začne perst zopet boleti in vsa roka mi je začela otekati. Bal sem se, da se mi je kri zastropila. Svetovali so mi, naj grem h zdravniku, ali zbal sem

se operacije. Spomnil pa sem se nje, ki je zdravje bolnikov in pomoč kristijanov. Obljubil sem majhin dar M. Pomočnici na Brezje in v Bogoljubu, v Cvetju in Glasniku naznaniti. In glej, roka se mi začne tako hitro zdraviti, da sem mogel čez 6 dni spet na delo. Vsa čast in hvala bodi za to brezmadežni devici Mariji.

Fr. Debelec.

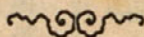
Nadalje naznanjajo svojo zahvalo: Marija Bogolin, za neko veliko milost; M. K., da je bila rešena nevarne bolezni v vratu po Sercu Jezusovem in priprošnji sv. Jožefa in sv. Antona Padovanskega; neki mladenič iz Gorice za stanovitnost v redovnem stanu; neka tretjerednica trojiške skupščine za pomoč v hudih posvetnih stiskah, zadobljeno po sv. Antonu; druga za pomoč v nesreči.



Vsak človek mora trpeti!

Dokler smo v tej solzni dolini, dokler smo v tem izgnanstvu, nam ne bo manjkalo trpljenja. Ko kristijani, moramo nositi križ Kristusov; ko grešniki moramo za svoje grehe pokoro delati; ko izvoljenci za nebesa, moramo hoditi po tesni poti, ki pelje v raj.

Od najmogočnejšega vladarja, do najnižjega podložnika, ima vsak svoje britkosti; tisti, ki se nam zdijo najbolj srečni, so dostikrat najbolj nesrečni.



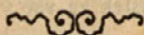
Imam li zasluženje pred Bogom?

Da! Nikar ne misli, da, če čutiš, in težko nosiš svoje britkosti, nimaš pred Bogom zasluženja! . . .

Kaj morda misliš, da zahteva Bog neobčutljivo serce od nas? Oh, nikar! saj nam je dal On serce občutljivo! Torej! On želi od nas serce vdano v njegovo sv. voljo!

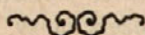
Njemu niso zoperne naše britke solze, ne, temuč on jih posvečuje.

Saj je tudi on britko jokal nad smertjo prijatelja Lazarja, in na Oljiski gori prosil Očefa, naj mu odvzame kelih trpljenja.



Za kitajski misijon

je prišlo nadalje: Fr. Peter Rešeta, zakristan v Ljubljani, nabral 15 K. Ana in Terezija Wuzer ter Helena Begus, tudi iz Ljubljane, so darovale po 1 K. Iz Brežic od dveh tretjerednic iz Pišec, Terezije Cvetko in Marije Voljcanjšek po 20 kron za dve paganski deklici, ki naj bi se kerstili na imeni Terezija in Marija. (Poslano k nam s pri-dejanimi 50 vin. za pošto.) — Bog poverni!



Rimsko-frančiškanski koledar za leto 1907.

Mesec februarij.

- | | |
|---|---|
| 1. Pet. Iv. Andrej, sp. 1. r. P. O.
(P. O.) | 14. Čet. Sv. Andrej Korz. šk.; sv. Valentin, m. |
| 2. Sob. Svečnica. P. O. | 15. Pet. Spomin tern. krone Jezusove; sv. Romualjd opat; sv. Favstin in Jovita, m, prenesenje sv. Antona Padov. |
| 3. Ned. 2. predpep., zv. Odorik sp. 1. r.; sv. Blaž, šk. m. O. P. | 16. Sob. Zv. Filipa Marerijska, d. 2. r. |
| 4. Pon. Sv. Jožef Leoniški, sp. 1. r. kap. P. O. | 17. Ned. 1. postna, sv. Hilarij šk., c. u. |
| 5. Tor. Spomin terpljenja Jezusa Kr., sv. Peter Kerstnik in tovar. m. 1. in 3. r. P. O. | 18. Pon. Sv. Marcelj, pap. m.; sv. Simeon, šk., m. |
| 6. Srd. Sv. Agata, d. m.; sv. Doro-teja, d. m. | 19. Tor. Sv. Konrad, sp. 3. r. P. O. |
| 7. Čet. Zv. Anton Stronkonski sp. 1. r. | 20. Srd. kvat., sv. Rajmund Pen., sp. |
| 8. Pet. Sv. Janez Matski, sp. | 21. Čet. Sv. Angela Meriči, d. 3. r. P. O. |
| 9. Sob. Zv. Egidij Marija, sp. 1. r.; sv. Apolonija, d. m. | 22. Pet. kvat., sv. Marjeta Kort. spok. 3. r.; sv. sulica in žebliji terp. Krist. P. O. |
| 10. Ned. 3. predpep., sv. Skolastika, d. | 23. Sob. kvat., sv. Petra stol v Antiohiji. |
| 11. Pon. Zv. Joana Valeška, vdova; Prikazanje Matere božje v Lurdu. | 24. Ned. 2. postna; sv. Matija ap. |
| 12. Tor. Sv. Peter Nolaški, sp. | 25. Pon. Zv. Sebastijan, sp. 1. r. |
| 13. Srd. Pepelnica, sv. vstanovniki reda služ. Marijinih; zv. Viridi-jana, d. 3. r. | 26. Tor. Sv. Ignacij, šk. m. |
| | 27. Srd. Zv. Janez Triorski, m. 1. r; zv. Evstohija d. 2. r. |
| | 28. Čet. Zv. Tomaž Korski, sp. 1. r. |

P. O. pomeni popolnoma odpustek za vse v cerkvah 3 redov sv. Frančiška.

(P. O.) „ „ „ „ „ le v kapucinskih cerkvah.

P. O. „ „ „ „ „ le za ude svetovnega 3. reda.

ravno tako dobra, če ne boljša. In pri tem smo prezerli, da ima „točka“ v plur. gen. po ruski slovniči, ne „točk“, temuč „toček“, kar bi prav tako moralo biti tudi v naši slovenščini. Ravno tako pri nas ne gre pisati in govoriti „desk“, temuč „desak“ (izg. „dēsâk“), kaker je tudi v ruščini доска, g. plur. доски.

In gerdi hervaški germanizem „predbacivati“ naj se tudi ne bi vpeljal v našo slovenščino, ko imamo za ta pomen svojo dobro domačo besedo „očitati“. — Kaj pa „služinčad“, ali nam je te treba bilo? „Služinčad“ je iz „služinče“ in to iz „služina“, kaker naše družinče“ iz „družina“, „živinče“ iz „živina“. In kaker nam zadostuje „družina“, in „živina“ in nimamo in ne potrebujemo „družinčadi“ in „živinčadi“, tako bi, mislim jaz, če nismo zadovoljni sè „služabništvom“, rajši sprejeli „služino“, ko okorno „služinčad“, kar ne vemo niti, kako bi izgovarjati, ali „služinčad, služinčadi“ ali „služinčād, služinčādi“.

Namestu „četrtno milijona za reveže“, mislim, da bi se naj reklo in pisalo „četert milijona za vboge“. Ne vem, kako je to, da je v novjšem času „vbozega“ ali „vbožca“ skoraj popolnoma spodrinil „revež“, saj je vendar ono čisto slovenska beseda, „revež“ je pa res pravi revež, iz „reve“, kar je srednje nemško „riuwe“ in pomeni „Leid, Schmerz, Betrübnis, Elend, Reue“, „revež“ je torej „ein Armseliger, Elender, Unglücklicher“ ne glede na denar ali sploh premoženje. Kjer gre za pomanjkanje bogastva, tam se govori po pravici le o „vboštvu“; „bogatemu“ stoji nasproti „vbogi“, ne pa „revež“. Celo za pojem „Armseliger, Elender“ ne potrebujemo v knjižni slovenščini „reveža“, ki je neznan vsem ostalim Slavenom, saj imamo za to dobro in splošno južnoslavensko besedo „siromak“.

Namestu „roženvenec, roženvenca“ naj bi se pisalo in govorilo „rožni venec, rožnega venca“, ali pa naravnost po nemško „roženkranc, roženkranca“, polovičarstvo je najzoperniše. — Zoperno je pa tudi pretirano etimologiziranje, kaker: „izprehod, izpoznal, poizkusila, poizvedeti, ni izlepa izpustil izpred oči“ za: „sprehod, spoznal, poskusila, pozvedeti, ni zlepa spustil spred oči“. V teh primerih se je pomen predloga „iz“ popolnoma zgubil, zato mu je tudi oblika po pravici zbrušena. Tudi lepoglasje s tem le pridobi, ker dela hiat kakofonijo.

Nomina agentis z genitivom tudi ne vgajajo našemu jezičnemu čutu. Ali kako naj bi rekli namestu „brusač d'amanta, izdelovatelj ladij, obdelovatelj rastline indigo“? Morda: „demantobrusец, ladjestavec, indigovec“. Ali pa naj bi se opisalo: „človek, ki demante brusi, ki ladje stavi, ki indigo prideluje“. Tako tudi „Finder einer verlorenen Sache“: „kedor je kaj zgubljenega našel“; nikaker ne „najditelj“; tudi v latinščini se mora to opisati z „invenire“ ali „reperire“.

Namestu: „Prihajam k vam“ bi se na dotičnem mestu prav reklo: „prišla sem k vam“; „prihajam“ je pri nas le iterativum. — Namestu: „Zvečer sem se zopet napotil v C., da poročam o najinem neuspehu“ bi bilo prav: „da sporočim“ ali pa „poročat“. Za „da“ more stati sedanjik trajnega glagola le, kjer se naznanja, kar se že

godi: „prišel sem, da poročam“, ako sem že tu in že poročam, ali iterativno: „tja hodim, da poročam“. Kjer je pa dejanje odvisnega stavka še v prihodnosti, je treba ali sedanjika doveršnega glagola, ali prihodnjika nedoveršnega: „zato grem tja, da sporočim, kar se bo tam godilo“, ako bom to sporočil enkrat, „zato grem tja, da bom poročal, kar se bo godilo“, ako bom poročal večkrat ali delj časa. V poslednjem primeru more stati supin, ako se ne pripoveduje z a k a j, temuč p o k a j ali čemu se gre tja.

Namestu: „Svetloba je odsevala od biserov, kakoršne sem bil prej videl k večjemu v sanjah“, bi bilo prav: „kakeršne sem videl do tedaj k večjemu v sanjah“. Tu se misli na dejanje, ki je v prejšnjem času nastopilo ali trajalo, ne pa na to, da je minilo; zato predpretekli čas ni opravičen. Ta se rabi pri trajnih glagolih le, keder je govorjenje o dejanju, ki je bilo že minilo, ko je nastopilo drugo. Napak bi bilo torej n. pr. „B je bil ravno v kuhinji posode pomival, ko so mu prinesli iz Rima erdeči klobuk“, ali: „V mladosti je bil N. rad molil, pozneje se je pa ohladila njegova pobožnost“. V nemščini se pač rabi tudi v takih primerih predpretekli čas in iz nemščine je prišlo to tudi v knjižno slovenščino; ali kedor še čuti, kaj je slovensko, ta mora odkloniti tako konstrukcijo. V iterativnem pomenu rabljeni glagoli sploh ne terpe predpreteklega časa, durativni ga morejo imeti, ako mislimo na dejanje, ki je trajalo in minilo že v preteklosti. Razloček mej predpreteklim časom doveršnih in nedoveršnih glagolov kažejo primeri kaker: „gospod so bili odmaševali“ t. j. niso več maševali, in „gospod so bili maševali“ t. j. niso več čakali z mašo ali niso imeli še le maševati. Po tem naj se sodi zgoraj navedeni stavek.

V vseh teh in še v raznih drugih primerih je pisal gospod, ki je prevel povest o „znamenju štirih“, kaker se zdaj blizu sploh piše; nočemo torej ničesar njemu posebej očitati. Mariskaj družega bi vtegnile biti tudi le tiskovne pomote, tako n. pr. „ljudožrec“ namestu „ljudožerec“, „opazil“ nam. „oplazil“ (str. 142) itd.

Vogja u duhovnom životu namijenjen Manjemu Bratu. Izdala hrvatska franjevačka Provincija. — Tisak J. Krajec nasl. Rudolfovo. 1906.

Preč. predstojništvo hervaške franč. okrajine sv. Cirila in Metoda nam je blagovoljno poslalo to knjigo, ki jo z veseljem naznanjamo in priporočamo tudi našim slovenskim redovnim bratom. Hervaščina, v kateri je pisana, se more tudi pri nas umeti brez posebnega truda. Sicer imamo podobno knjižico tudi v naši slovenščini: „Poduk za manjši brate seraf. Očeta sv. Frančiška“. Ali ta knjižica je mnogo manjša in torej nepopolnša in zdaj tudi že v marsičem, zlasti v jeziku nekoliko zastarela. Nova izdaja bi bila potrebna in ravno tu imamo vzor, kakšna naj bi bila naša nova izdaja. Morda bi bilo najbolje, da bi se kar le ta herv. knjiga prevela v našo slovenščino. Dokler se pa to ne zgodi, bo mogla tudi v hervaščini dobro služiti vsaj p. magistrom, ki imajo ustno učiti našo redovno mladino. Upamo namreč, da je naša sosedna okrajina dala natisniti toliko te knjige, da se bo mogla razširiti ne le po ostalih hervaških provincijah, temuč tudi po naši slovenski.